

Popis spomenutih događaja u hrvatskom spomenaru

Amandmani na Ustav, 25. srpnja 1990. Hrvatski sabor usvojio amandmane na Ustav iz 1974. godine, kojim se ukinulo socijalističke i komunističke simbole te donijela odluka o početku pripreme novog Ustava.

Amadéovo kazalište - prvo zagrebačko kazalište, 1797. godine. U palači grofa Antal Amadéa (rođen 25. XI. 1760. – 1835.) na Gornjem gradu otvoreno je prvo javno kazalište u Zagrebu (od 1797. do 1834.). Grof Antal Amadéa bio je veliki župan Zagrebačke županije. Kazališna dvorana, koja je po njemu nosila naziv Amadéovo kazalište, nalazila se u današnjoj Demetrovoj ulici, u zgradi koja je nekoć bila u grofovom vlasništvu, upravo na mjestu na kojem se danas nalazi Hrvatski prirodoslovni muzej.

Amerikanci objavili rat Hrvatskoj. Dana 7. prosinca 1917. Sjedinjene Američke Države objavile su rat Austro-Ugarskoj, a time i Hrvatskoj koja je bila u njenom sastavu.

Angloameričko bombardiranje Zagreba. Dana 22. veljače 1944. dogodilo se prvo veće savezničko bombardiranje Zagreba u Drugom svjetskom ratu. Bombardiran je sam centar grada: područje oko Tkalčičeve i Opatovine, Botanički vrt, zgrada Zdravstvenog osiguranja, škola u Križanićevoj ulici.

Apel dobitnika Nobelove nagrade protiv velikosrpske agresije na Hrvatsku. Početak potpisivanja 13. studenoga 1991. godine.

Atentat na Radića i hrvatske zastupnike u Narodnoj skupštini. Dana 20. lipnja 1928. godine u Narodnoj skupštini Kraljevine Jugoslavije izvršen je atentat na zastupnike HSS-a: Stjepana Radića, Pavla Radića, Đuru Basaričeka, Ivana Pernara i Ivana Grandu. Atentat je izvršio zastupnik Narodne radikalne stranke, Puniša Račić. Puniša Račić ubio je Đuru Basaričeka i Pavla Radića, smrtno ranio Stjepana Radića (dobio je smrtnu ranu od koje je umro mjesec i pol kasnije), a Ivan Grandu i Ivan Pernar bili su ranjeni.

Bachov apsolutizam. Petog travnja 1852. godine *de facto* započeo je tzv. *Bachov apsolutizam* u Habsburškoj Monarhiji. Austrijski barun Alexander von Bach, kao ministar unutarnjih poslova Monarhije, uveo je represivni režim. Navedeni datum uzima se simbolično jer je toga dana umro dotadašnji Bachov šef – austrijski predsjednik vlade princ Felix zu Schwarzenberg.

Balvan revolucija . 17. 8. 1990. Hrvatska vlada zaključila je kako je referendum o tzv. srpskoj autonomiji u Republici Hrvatskoj neustavan. Srbi u Benkovcu, Obrovcu, Kninu i dr. se okupljaju, naoružavaju, dižu barikade, preprečavaju ceste i željezničke pruge (balvani). Tri helikoptera hrvatskog ministarstva unutarnjih poslova (MUP-a) koji su letjela prema Kninu, zbog uspostave reda, presrela je eskadrila MIG-ova JNA i vratila u Zagreb. Načelnik Generalštaba te već srbizirane Armije Blagoje Adžić zaprijetio je Hrvatskoj osvetom ako u Hrvatskoj „padne i jedna glava“ (srpska).

Ban Ivan Mažuranić napustio banski položaj 1880. godine. Pošto je bio predsjednik Hrvatskoga sabora, Ivan Mažuranić 1873. postaje hrvatski ban. Na banskoj dužnosti ostaje sedam godina, a povlači se 1880. godine.

Ban Josip Jelačić imenovan guvernerom Rijeke. Drugog prosinca 1848. godine hrvatski ban Josip Jelačić imenovan je i guvernerom Rijeke. Rijeka je formalno pridružena Banskoj Hrvatskoj, iako riječka samouprava nije ukinuta. Bunjevac, pak, ostaje banski povjerenik za Rijeku i Primorje. U spomen na te događaje nekadašnja *Porta Hungarica* na Lujzijani postaju Banska vrata u čast bana Jelačića.

Baščanska ploča. Baščansku ploču pronašao je 15. rujna 1851. godine bogoslov Petar Dorčić. Ploča je bila ugrađena u pod crkvice sv. Lucije u Jurandvoru kraj Baške.

Bedem ljubavi. Bedem ljubavi hrvatski je mirotvorni pokret, kojeg su 1991. godine osnovale majke, želeći spasiti svoje sinove iz JNA.

Bitka kod Visa. Pomorska bitka kod Visa zbilja se 20. srpnja 1866. godine u Jadranskom moru, u blizini otoka Visa (u Viškom kanalu). U njoj su se sukobile mornarice Austrijskog Carstva i Kraljevine Italije.

Bitka na Grobničkom polju, 1242. Bitka na Grobničkom polju vodila se na polju pored Grobnika, u zaleđu Rijeke, godine 1242. i u kojoj su hrvatske snage pod vodstvom Frankopana porazile tatarsku (mongolsku) vojsku.

Bitka na Gvozdu. Hrvatska kraljevska vojska izgubila je 1097. godine boj protiv ugarske vojske kralja Kolomana i na taj način Hrvatska prestaje biti samostalno kraljevstvo.

Bitka na Neretvi , 1943. godine. Bitka na Neretvi, također poznata pod njemačkim kodnim imenom Fall Weiss, a u Jugoslaviji Četvrta neprijateljska ofenziva. Ofenziva je trajala od siječnja do travnja 1943. godine.

Bogoslovni fakultet isključen iz Sveučilišta u Zagrebu. Za rektorskog mandata Teodora Varićaka vlada NR Hrvatske 29. siječnja 1952. donosi odluku da se iz Sveučilišta u Zagrebu isključi Rimokatolički bogoslovni fakultet.

Borović Danijel preletio 1992. godine u Hrvatsku. Danijel Borović, (Kneginec Gornji, 17. prosinca 1958.), umirovljeni pukovnik Hrvatske vojske.

Božanić Josip uvršten je u Zbor kardinala Svete Rimske Crkve. Papa Ivan Pavao II. uvrstio ga je u Zbor kardinala Svete Rimske Crkve na svečanom konzistoriju u Rimu 21. listopada 2003. godine.

Božićni ustav, 22. prosinca 1990. Dana 21. prosinca 1990. godine donesen je, a 22. prosinca 1990. proglašen prvi demokratski **Ustav Republike Hrvatske** (naziva se i božićni Ustav).

Braća Seljan krenula na ekspediciju. Hrvatski istraživači braća **Mirko i Stjepan Seljan** krenuli su 23. siječnja 1899. na put oko svijeta. Braća su provela geomorfološka, klimatološka i etnografska istraživanja područja Rudolfova i Stefanijina jezera, gdje su osnovali Seljanville.

Brijunska deklaracija. Brijunski sporazum o „prestanku rata“ i tromjesečnoj odgodi svih djelatnosti oko uspostave samostalnosti. Poznata Brijunska deklaracija, kojom je proglašenje hrvatske samostalnosti odgođeno na tri mjeseca, potpisana je 7. srpnja 1991. godine.

Car Franjo Josip u Puli. Car Franjo Josip otvorio je 9. prosinca 1856. godine gradilište Arsenala u Puli. Svečano je položen kamen temeljac arsenala ratne mornarice u Puli pod

nazivom Arsenal. Pula je postala glavna ratna luka velike države, koja se u to se vrijeme prostirala od današnje Ukrajine pa sve do Milana.

Cesta Lujzijana puštena je u promet 11. prosinca 1811. godine. Jedna od najboljih cesta Austro-Ugarske Monarhije bila je slavna Lujzijana (također Lujzinska cesta i Via Ludovicea) koja spaja Rijeku i Karlovac, s odvojkom od Gornjega Jelenja preko Meje do Bakra. Cesta je bila duga 141 kilometar, a ime je dobila po Mariji Lujzi, kćeri cara Franje I. Habsburškog.

Četvrta gardijska brigada osnovana je 28. travnja 1991. godine u Splitu. Brigada je bila sastavljena od skupine redarstvenika (njih 130) koji su izašli iz središta za izobrazbu postrojbi za posebne namjene MUP-a PJP Kumrovec. Većina je bila iz Livna, zatim iz Tomislavgrada, Kupresa, Širokog Brijega, Trebižata, Ljubuškog, Stoca i Bugojna. Prva baza (30. svibnja 1991.) im je bila hotel Split (nekoliko dana), a zatim se sele u hotel Resnik u Resniku. Brigada je bila jedna od brigada Zbora narodne garde (ZNG).

Čudo na Trsatu. Trsatsko svetište je najstarije Marijansko svetište u Hrvatskoj. Nastalo je pošto je prema narodnoj tradiciji i pisanim kronikama na trsatsko brdo **10. svibnja 1291.** na čudesan način iz Nazareta stigla rodna kuća Blažene Djevice Marije. Na tome mjestu kuća je bila tri godine i na jednako čudesan način prešla u talijanski gradić Loreto, gdje se i danas nalazi.

Dan gospićkih žrtava. U razrušeni Gospić 4. travnja 1945. godine ušle su partizanske snage, 5. Prekomorska brigada. Partizani i preobučeni četnici počinili su niz zločina iz osвете.

Dan hrvatske knjige 22 travnja. Odlukom Sabora Republike Hrvatske od 1996. godine, 22. travnja obilježava se kao Dan hrvatske knjige. Taj datum je odabran u spomen na Marka Marulića koji je upravo toga datuma 1501. godine dovršio slavno djelo *Juditu*, a koja je izdana 1521. godine.

Danica, "Danicza Horvatzka, Slavonzka y Dalmatinzka", bio je prvi hrvatski književni i kulturni list. Prvi broj "Danice" izišao je 10. siječnja 1835. godine.

Darovana zagrebačka mumija, 1869. Zagrebačka mumija (Zagrebačka lanena knjiga) je arheološki izložak iz Egipta u Arheološkom muzeju u Zagrebu. To je mumija umotana u laneni povoj s najduljim etruščanskim natpisom na svijetu.

Deblokada Dubrovnika. Nakon osmomjesečne blokade 26. svibnja 1992. godine deblokiran je Dubrovnik, Naime, nakon oslobađanja Slanog Hrvatska vojska, predvođena 1. gardijskom brigadom – Tigrovima, naglim je udarom natjerala jugovojsku na povlačenje iz Dubrovačkog predgrađa Mokošice.

Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, 17. ožujka 1967. U tjedniku Telegram objavljena je **Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika.** Tekst Deklaracije oblikovan je u Matici hrvatskoj, a potpisalo ga je 18 hrvatskih znanstvenih i kulturnih ustanova. Deklaracija je nastala kao odgovor hrvatskih jezikoslovaca nezadovoljnih Novosadskim dogovorom te rječnicima i pravopisima objavljenim nakon njega, nego i zato što su jezik nazivali hrvatskosrpskim.

Dekret imenovanja Ban Jelačić za hrvatskog bana, 23. ožujka 1848. godine. Jelačić Josip (Petrovaradin, danas dio Novoga Sada, 16. X. 1801. – Zagreb, 20. V. 1859.), bio je hrvatsko-slavonsko-dalmatinski ban.

Deseti zagrebački korpus Narodno oslobodilačke vojske Jugoslavije (NOVJ) formiran je 19. siječnja 1944. godine.

Desetog travnja 1941. Slavko Kvaternik proglasio je Nezavisnu državu Hrvatsku (NDH).

Diktatura kralja Aleksandra. Kralj Aleksandar Karađorđević je 6. siječnja 1929. uveo osobnu diktaturu (tzv. Šestojanuarska diktatura) u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca. Nakon ubojstva Stjepana Radića u beogradskoj skupštini došlo je do blokade rada Narodne skupštine što je kralj iskoristio za uvođenje diktature.

Diverzantska podmornica Velebit. P-01 Velebit, bila je prva i jedina podmornica u sastavu Hrvatske ratne mornarice. Porinuta je 16. siječnja 1996. godine.

Diverzija na Glavnoj pošti u Zagrebu. Zagrebački ilegalci izveli su 14. rujna 1941. godine veliku diverziju na postrojenjima Glavne pošte u Zagrebu. Diverzija je organizirana i izvedena na inicijativu Centralnog komiteta Komunističke partije Hrvatske i njenog sekretara Rade Končara.

Dmitar Zvonimir okrunjen za hrvatskog kralja, 8. listopada 1075. godine. U listopadu (8. listopada) 1075. papinski izaslanik Gebizon okrunio ga je za kralja u bazilici sv. Petra i Mojsija u Solinu (vjerojatno trobrodna bazilika na lokalitetu Šuplja crkva). Pritom je primio znakove kraljevske časti i kao vazal prisegnuo na vjernost papi Grguru VII., obvezao se na plaćanje godišnjega danka od 200 dukata i papi darovao samostan sv. Grgura u Vrani (o tome svjedoči sačuvana Zvonimirova zavjernica).

Dogovor o osnivanju HDZ. Povijesni tajni inicijativni skup hrvatskih intelektualaca i disidenata održan je 19. siječnja 1989. u kleti Ante Ledića u Stošincu, na Plešivici.

Dom hrvatskih likovnih umjetnika, u Zagrebu. Zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac posvetio je 1. prosinca 1938. zdanje *Dom likovnih umjetnosti kralja Petra I. Velikoga Oslobodioca* (Dom se tada tako zvao).

Dom sportova u Zagrebu. Sportsko-poslovni kompleks **Dom sportova u Zagrebu** otvoren je 17. lipnja 1972. godine.

Drinske mučenice, pet sestara Kćeri Božje ljubavi. Četnici su 15. prosinca 1941. godine ubili pet sestara **Kćeri Božje ljubavi**. Ubijene su iz mržnje prema vjeri.

Drugi posjet pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj, 2. listopada 1998. godine. Papa Ivan Pavao II. posjetio je Hrvatsku tri puta, prvi put 1994., zatim 1998. i 2003. godine. Prilikom drugog posjeta od 2. do 4. listopada 1998. posjetio je Zagreb, Mariju Bistricu i Split, a na misi u Mariji Bistrici proglasio je blaženim kardinala Alojzija Stepinca. Posljednjih dana boravka u Hrvatskoj posjetio je Split te svečanu svetu misu služio na splitskom Žnjanu uz more. Prije odlaska posjetio je i Solin.

Društvo hrvatskih književnika. Vlada je 17. III. 1900. potvrdila pravila budućega društva. Osim svrhe, pravilima su uspostavljene četiri kategorije članova: pravi članovi, zakladnici, utemeljitelji i izvanredni članovi.

Družba „Braće Hrvatskoga Zmaja“ osnovana je 16. studenoga 1905. godine. Družba »Braća Hrvatskoga Zmaja« (akr. DBHZ, lat. *Societas "Fratres Draconis Croatici"*), hrvatsko bratstvo i kulturna udruga utemeljena na načelima prijateljstva, bratstva, dragovoljnosti, kolektivnog rada i odlučivanja, sa svrhom da čuva i obnavlja hrvatsku kulturnu baštinu i oživljuje uspomenu na događaje iz hrvatske prošlosti i na zaslužne Hrvate.

Dubrovačka republika kupila je Konavle 30. prosinca 1426. godine. Dubrovačka Republika uspostavljena je 1358. godine kad je hrvatsko-ugarski kralj Ludovik II. Anžuvinaac Dubrovniku pružio zaštitu i dozvolio poseban status. Dubrovnik je u načelu bio pod ugarskom vlašću, ali je u stvarnosti bio samostalan. Zahvaljujući trgovini i dobrim vezama s Osmanskim Carstvom Dubrovačka je Republika stekla veliko bogatstvo i povlastice u tadašnjoj Europi.

Dubrovačka republika zabranila je prijevoz robova i trgovinu robljem., dana 27. siječnja 1416. godine.

Dubrovački Grand Hotel Imperijal otvoren je 29. siječnja 1897. Grand hotel Imperijal bio je prvi suvremeno opremljeni hotel u Dubrovniku. Prve goste primio je 29. siječnja 1897. godine.

Dubrovnik napala Crna smrt – 1361. Za razliku od kuge iz 1348. godine, kada su uglavnom umirali pučani, tada su bili pogođeni vlastela, mlađe osobe i žene.

Dubrovnik uveo karantenu. Dana 27. srpnja 1377. godine Veliko vijeće Dubrovačke Republike donijelo je odluku o otvaranju karantene za izolaciju putnika koji dolaze iz područja zaraženih bolestima.

Dubrovnik, vrlo jak potres pogodio grad i okolicu. Dana 6. travnja 1667. godine u 8 sati ujutro pogodio je Dubrovnik najjači potres u njegovoj zabilježenoj povijesti.

Dvorana Lisinski. Dana 29. prosinca 1973. otvorena je koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog u Zagrebu. Službeno otvaranje 1973. trajalo je čak dva dana – 29. i 30. prosinca te godine, a uključivalo je besplatne izvedbe djela mnogih ondašnjih glazbenika i umjetnika.

Dvorski dikasterij za Kraljevine Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, 25. siječnja 1861. godine. Dvorski dikasterij namjesničko je vijeće za Hrvatsku i Slavoniju osnovano 1861. godine, podignuto na rang dvorske kancelarije 1862. Bilo je pod izravnom upravom austrijskog ministarstva vanjskih poslova, odnosno samog kralja.

Električni tramvaj u Zagrebu. Promet na prvoj pruži električnog tramvaja svečano je otvoren 18. kolovoza 1910. godine. Konjski se tramvaj zadržao još godinu dana, do potpunog dovršenja mreže električnog tramvaja. Rashodovani zagrebački konjski tramvaj premješten u Veliku Goricu, u kojoj je nastavio voziti sve do 1937. godine.

Etnografski muzej u Zagrebu osnovan je 21. listopada 1919. godine na poticaj Salamona Bergera, trgovca tekstilom i tvorničara, podrijetlom iz Slovačke, koji je Muzeju ostavio jednu od prvih i najvećih zbirki narodnih nošnji i tekstila.

Eurosong održan u Zagrebu, 5. svibnja 1990. godine. Pobijedio je Toto Cutugno iz Italije s pjesmom *Insieme*.

Formiran novi saziv Sabora, 30. svibnja 1990. Dana 30. svibnja 1990. godine, nakon održanih prvih višestranačkih parlamentarnih izbora, sastali su se novoizabrani zastupnici na konstitutivnoj sjednici prvog višestranačkog Sabora.

Francuzi okupirali Dubrovnik, 27. svibnja 1806. godine. Gotovo pet stoljeća postojanja Dubrovačke Republike ukinuto je proglasom Napoleonova generala Marmonta, (1783.–1855.).

Goran Ivanišević osvojio Wimbledon. Dana 9. srpnja 2001. postigao je Goran Ivanišević najveći uspjeh u povijesti hrvatskog tenisa, osvojivši prestižni Wimbledon turnir u Britaniji.

Govor Stjepana Radića u Saboru 24. studenoga 1918. Na zasjedanju Središnjeg odbora Narodnog vijeća u Zagrebu 24. studenog 1918. godine Stjepan Radić izrekao je svoj najpoznatiji govor koji je zaključio rečenicom: “Ne srljajte kao guske u maglu”.

Grad Pag dobio status Slobodnog kraljevskog grada, 30. ožujka 1244. godine. Tijekom navale Tatara kralj Bela IV. bježao je po dalmatinskoj obali. U jednoj bitki protiv Tatara Pažani su pomogli kralju i zauzvrat dobili status slobodnog kraljevskog grada 30. ožujka 1244. godine. Stoga se taj dan uzima kao dan grada. Nakon toga Pag se ubrzano razvija.

Granata ubila troje djece u Slavonskom Brod. Troje djece, Dejan Mijatović (12), Sabina Hodžić (6) i Bojan Timarc (13), ubijeno je u Slavonskom Brodu 27. svibnja 1992. godine. Tragedija se dogodila na igralištu u naselju Plavo polje kada je njihove mlade živote prekinula granata ispaljena sa srpskih položaja na planini Motajnici u susjednoj Bosni i Hercegovini.

Grb i zastava Republike Hrvatske. Sabor Republike Hrvatske donio je Zakon o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske 21. prosinca 1990. godine.

Grički top jedna je od zagrebačkih znamenitosti. Top svakoga dana pucnjem označava podne, a prvi put se takav način označavanja podneva dogodio 1. siječnja 1877. godine na inicijativu gradskog vijećnika Đure Deželića.

Grupa Riva pobijedila na Pjesmi Eurovizije. Zadarska grupa Riva pobijedila je na natjecanju za pjesmu Eurovizije – Eurosongu, šestog svibnja 1989. godine, kao predstavnica tadašnje Jugoslavije.

Hajduk odigrao prvu utakmicu. Hajduk je odigrao prvu utakmicu 11. lipnja 1911. godine protiv talijanaškog kluba *Calcio Spalato*. Hajduk je dobio rezultatom 9:0.

Harmica preimenovana u Jelačićev trg, 1848. godine. Današnji središnji zagrebački trg nekad je bio sajmište i nazivao se **Harmica** što je izvedenica iz mađarske riječi *harmincz* što znači trideset.

Hidroelektrana Jaruga puštena u pogon. Dana 28. kolovoza 1895. pušten je u pogon prvi hrvatski te jedan od prvih svjetskih elektroenergetskih sustava: Hidroelektrana “Krka” – Šibenik (kasnije nazvana Hidroelektrana Jaruga 1.),

Hrvatska i Slovenija međusobno se priznale, 26. lipnja 1991. godine. Državno tajništvo SAD-a izrazilo žaljenje što su Hrvatska i Slovenija odvojile od Jugoslavije.

Hrvatska izvještajna novinska agencija – HINA utemeljena je 26. srpnja 1990. Zakonom o Hini koji je donio Hrvatski sabor. Zakon je promijenjen 2001. pa je agencija iz državne preustrojena u samostalnu javnu ustanovu i neovisni javni medij.

Hrvatska je nastupila na Zimskim olimpijskim igrama 1992. godine. Hrvatska je 8. veljače 1992. prvi put samostalno, pod svojom zastavom, sudjelovala na Olimpijskim igrama u Albertvilleu. Hrvatsko olimpijsko izaslanstvo predstavljala su četiri natjecatelja u dva sporta: alpsko i nordijsko skijanje te umjetničko klizanje. Iste godine Hrvatska je zabilježila i prvi samostalni nastup na Ljetnim olimpijskim igrama u Barceloni.

Hrvatska postala parlamentarna republika. Izmjenama hrvatskog Ustava od 9. studenoga 2000. godine Republika Hrvatska je od polupredsjedničke postala parlamentarna republika. Odluku o promjeni Ustava donio je Sabor sa 106 glasova za, 35 protiv i jednim suzdržanim. Predsjednik Sabora u tom trenutku bio je Zlatko Tomčić iz Hrvatske seljačke stranke.

Hrvatska pragmatična sankcija (Hrvati prvi priznali žensku osobu na habsburškom tronu). Hrvatska pragmatička sankcija naziv je za zaključak Hrvatskog sabora donesen 11. ožujka 1712. kojom je regulirano pitanje nasljedstva hrvatskog prijestolja.

Hrvatska prekinula državnopravne veze s Austro-Ugarskom, 29. listopada 1918. Hrvatski sabor je na zasjedanju 29. listopada 1918. godine donio povijesnu odluku o raskidanju svih državnopravnih veza s Austro-Ugarskom Monarhijom. Sjednicu Sabora tog dana vodio je dr. Bogdan Medaković, a prisustvovao joj je i ban Antun pl. Mihalovich.

Hrvatska primljena u UNESCO, 1992. godine.

Hrvatska pristupila Partnerstvu za mir, 2000. godine. Partnerstvo za mir je političko-vojni program NATO saveza usmjeren ka stvaranju povjerenja između zemalja članica NATO-a i drugih zemalja Europe i nekadašnjeg Sovjetskog Saveza, uspostavljanju međusobne vojne suradnje i regionalne stabilnosti. Osnovan je 1994. godine, nakon pada Istočnog bloka.

Hrvatska proglasila neovisnost, 8. listopada 1991. godine. Sabor Republike Hrvatske donio je Odluku o raskidu državnopravnih sveza s ostalim republikama i pokrajinama SFRJ, čime je Hrvatska postala neovisna država, 8. listopada 1991. godine u vrijeme žestokih napada JNA i pobunjenih Srba diljem zemlje. Ta saborska sjednica održana je u podrumu zgrade INA-e u Šubićevoj ulici, jer je postojala opasnost od zračnog napada na sabornicu na Trgu sv. Marka. Naime, dan ranije raketirani su Banski dvori, a u napadu je bila oštećena i sama sabornica. Sabor Republike Hrvatske je 25. lipnja 1991. godine donio povijesnu *“Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti Republike Hrvatske”*, kao i *“Deklaraciju o proglašenju suverene i samostalne Republike Hrvatske”*. Odluka je na zahtjev Europske zajednice odgođena za tri mjeseca.

Hrvatska sibireja. Zakonom o zaštiti prirode zaštićena je Hrvatska sibireja, 4. rujna 1964. godine. *Sibiraea altaiensis ssp. Croatica* odnosno **Hrvatska sibireja**, pripada porodici *Rosaceae*, što znači da je srodna s različitim ružama, a može narasti i do 1 metar visine, ovisno o tome koliko je vjetra.

Hrvatska Vlada uvela je 24. listopada 1991. nove osobne dokumente s vlastitim državnim simbolima (putovnica, osobna iskaznica) i dr.

Hrvatska vojska pobijedila Osmanlije. Bitka kod Svete Helene, u kojoj je malobrojnija hrvatska vojska potukla Osmanlije, dogodila se 19. kolovoza 1557. godine. Naime, bilo je to doba kada su osmanske snage harale Hrvatskom koja se očajnički branila pod vodstvom bana Petra Erdodyija.

Hrvatske snage zaposjele su vojarnu i veliko skladište oružja u Delnicama, 5. studenoga 1991. godine.

Hrvatski ban Franjo Vlašić suprostavio se (21. siječnja 1840. godine) uvođenja mađarskog jezika. Hrvatski ban Franjo Vlašić suprostavio se uvođenju mađarskog jezika u javni život Hrvatske. Mađari su na Požunskom saboru donijeli zaključak o uvođenju mađarskog jezika u javni život Hrvatske. Ban je poslao predstavku caru i kralju Ferdinandu koji nije potvrdio mađarski zaključak.

Hrvatski dinar. Dana 23. prosinca 1991. godine uvedena je nova valuta u Hrvatskoj, hrvatski dinar, koja je zamijenila jugoslavenski dinar. Hrvatski dinar bio je prijelazno sredstvo plaćanja, sve dok nije uvedena hrvatska kuna 1994. godine.

Hrvatski domobran, 1928. godine. Hrvatski Domobran bila je politička organizacija koja je zagovarala nezavisnost Hrvatske od Kraljevine Jugoslavije, a kasnije se povezala s ustašama.

Hrvatski državni arhiv. Dan 23. prosinca 1643. godine može se smatrati simboličnim začetkom Hrvatskog državnog arhiva kada je Hrvatski sabor donio odluku o izradi posebne škrinje povlastica Kraljevine (*Škrinja privilegija, lat. Cista privilegiorum*).

Hrvatski državni sabor donio Zakon o obrani kao i Zakon o hrvatskom državljanstvu, 26. lipnja 1991. godine.

Hrvatski jezik uvodi se kao službeni jezik u Hrvatskoj. Dana 23. listopada 1847. godine, na Kukuljevićev prijedlog, Sabor donosi zaključak o uvođenju hrvatskog jezika kao službenog jezika u javnoj uporabi. U Saboru se hrvatski kao službeni jezik počinje primjenjivati od 1848. godine.

Hrvatski jezik, službeni jezik u Dalmaciji, 26. srpnja 1909. Donesena je tzv. jezična naredba kojom se hrvatski jezik u potpunosti uvelo kao službeni jezik u Dalmaciji; primjena odluke je počela tek od 1. siječnja 1912.

Hrvatski jezik, službeni jezik u Dalmatinskom saboru, 1883. godine. *Dalmatinski sabor bio je zemaljski sabor Kraljevine Dalmacije, a utemeljen je Veljačkim patentom od 26. veljače 1861. Dalmatinski sabor zastupao je Dalmaciju u pokrajinskim, tj. zemaljskim poslovima i njegovih pet zastupnika bili su članovi Carevinskog vijeća, središnjeg državnog dijela Cislajtanije.*

Hrvatski olimpijski odbor utemeljen je 10. rujna 1991. godine. Olimpijski pokret u Hrvatskoj počeo je promicati dr. Franjo Bučar 1894. godine, no ideja o prijemu u međunarodnu olimpijsku obitelj mogla se ostvariti tek uspostavom samostalne Republike Hrvatske.

Hrvatski olimpijski odbor. Krovna organizacija hrvatskog športa, Hrvatski olimpijski odbor (HOO), privremeno je priznat od Izvršnog odbora Međunarodnog olimpijskog odbora (MOO) 17. siječnja 1992. godine pod vodstvom tadašnjeg predsjednika Juana Antonia Samarancha.

Hrvatski rukometaši predvođeni trenerom Linom Červarom postali prvaci svijeta 2003. godine.

Hrvatski sabor dobio svoj dom. 6. svibnja 1737. godine.

Hrvatski sabor kao predstavničko tijelo svoga naroda (u početku plemstva i svećenstva) ima dugu tradiciju koja seže još u 9. stoljeće.

Hrvatski sabor proglasio ribolovno-ekološki pojas na Jadranskom moru, 3. listopada 2003. godine. Zbog silnog pritiska i ucjena Italije i Slovenije odluka Sabor o ribolovno-ekološkom pojasu morala je biti odgođena.

Hrvatski sabor rehabilitirao Andriju Hebranga. Hrvatski sabor donio je 14. veljače 1992. Deklaraciju (Deklaraciju o osudi uhićenja i umorstva Andrije Hebranga) kojom je rehabilitirao hrvatskog domoljuba i antifašistu Andriju Hebranga (Bačevac kraj Virovitice, 21. 11. 1899. – Beograd, ? 11. 6. 1949.). Proglašen je »nevinom žrtvom komunističke represije« i politički je rehabilitiran.

Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu svečano je 14. listopada 1895. otvorio car Franjo Josip I. Toga su se dana brojni Zagrepčani okupili u mnoštvu, a točno u dva sata poslijepodne car Franjo Josip I. na stupiću balkona simbolično izveo zadnji udarac srebrnim čekićem što ga je za tu prigodu izradio kipar Robert Frangeš Mihanović.

Hrvatsko novinarsko društvo. Osnivačka skupština Hrvatskog novinarskog društva (HND) održana je 18. prosinca 1910. godine u Zagrebu. Godine 1907. Odbor za osnivanje samostalnog novinarskog društva izradio je *Pravila Hrvatskog novinarskog društva* i poslao ih Zemaljskoj vladi na odobrenje, koje je stiglo tek u jesen 1910.

Hrvatsko-ugarska kraljica ubijena i rastrgana. Dana 28. rujna 1213. ubijena je na osobito krvav način hrvatsko-ugarska kraljica Gertruda od Andechs-Meranije. Bila je majka sv. Elizabete Ugarske i kralja Bele IV. Arpadovića, kod nas poznatog kao vladar koji je Gradecu podario Zlatnu bulu. Gertruda je postala hrvatsko-ugarskom kraljicom udajom za kralja Andriju II. Arpadovića, poznatog po križarskom pohodu i po Zlatnoj buli koja je jamčila prava sitnom plemstvu.

Island priznao neovisnu Republiku Hrvatsku. Dana 19. prosinca 1991. godine nezavisnost Republike Hrvatske priznala je prva općepriзнata država na svijetu – Island. Naime, sve države koje su prije toga priznale Hrvatsku (Slovenija, Litva, Ukrajina, Latvija) bile su i same u procesu stjecanja nezavisnosti, odnosno polupriзнate.

Istarski razvod – glagoljaški pravni dokument koji spominje jezik *hrvatski* – 1325. dobio je svoj konačan oblik 5. svibnja 1325. godine. Dokument je dragocjen uvid u tadašnji gospodarski, politički, kulturni i svakodnevni život toga vremena.

Italija anektirala Slobodnu Državu Rijeku, 3. ožujka 1924. godine. Slobodna Država Rijeka (tal. *Stato Libero di Fiume*) bila je država od 20,8 km² i s oko 52.000 stanovnika, osnovana 1920. godine temeljem Rapalskog ugovora između Kraljevine Italije i Kraljevine SHS.

Izabran prvi gradonačelnik Zagreba 1851. godine. Janko Kamauf (Zagreb, 10. XII. 1801. – Zagreb, 11. VIII. 1874.) bio je prvi gradonačelnik grada Zagreba.

Izdana prva vozačka dozvola u Hrvatskoj, 27. srpnja 1910. Prvu vozačku dozvolu u Hrvatskoj dobio je dobrostojeći zagrebački trgovac, poznat po tome što je u Zagreb dovezao prvi automobil još 1901. godine. Riječ je bila o automobilu marke Opel, koji je kupio u Beču za 4.000 kruna.

Izumiranje obitelji Zrinski . Dana 11. studenog 1703. godine umro je Ivan Antun Zrinski, posljednji muški član slavne loze knezova Zrinskih. Umro je u teškim uvjetima, zatvoren u tamnicu u poznatoj tvrđavi Schlossberg u središtu Graza.

Izumrla dinastija Jagelović, 1572. godine. Jagelovići su vladali Poljskom od 1386. do 1572. godine, Ugarskom i Hrvatskom u dva navrata (od 1440. do 1444. i od 1490. do 1526.) te Češkom od 1471. do 1526. godine.

Jak potres u Zagrebu 22. ožujka 2020. Potres jačine 5,5 stupnjeva po Richteru dogodio se u Zagrebu, u nedjelju, 22. ožujka 2020. u 6:24 sati. Euromediteranski seizmološki centar javio je da se epicentar nalazio 7 kilometra sjeverno od središta Zagreba (Markuševac), na dubini od 10 km.

Janica Kostelić osvojila je prvu medalju (2002.) u povijesti hrvatskog skijanja i prvu hrvatsku medalju na ZOI.

JAZU preimenovana u HAZU 24. siječnja 1991. godine.

Jedinice Jugoslavenske armije ušle u Zagreb 8. svibnja 1945. godine. Jedinice 45. srpska divizija, točnije 20. srpska brigada (2. i 3. bataljun) koja je, uz još dvije srpske brigade, bila u njezinu sastavu prve su ušle u opustjeli Zagreb jer su se ustaško-domobranske snage kao i izbjeglice povukle iz Zagreba prije dolaska partizana. Nakon 45. srpske divizije ušle su 28. i 39. divizija. Sve tri divizije su bile u sastavu II armije kojom je zapovijedao Koča Popović. Nakon ulaska jedinica Jugoslavenske armije počinjeni su brojni zločini.

Jedinice ZNG-a formalno su preimenovane u Hrvatsku vojsku, 3. studenoga 1991. godine. Zbor narodne garde bio je naziv za profesionalnu, uniformiranu, oružanu formaciju vojnog ustroja za obavljanje obrambeno-redarstvenih dužnosti u Republici Hrvatskoj, bio je i preteča Hrvatske vojske. Temeljem Zakona o obrani donesenog u rujnu 1991., oružane snage organiziraju se u jedinstvenu Hrvatsku vojsku (HV) te se uspostavlja Glavni stožer s načelnikom, generalom Antonom Tusom.

Jelačić je Banskim pismom ukinuo kmetstvo u Hrvatskoj. Banskim pismom kojim se "*ukida tlaka gospodska i svaka daća urbarialska*", bana Josipa Jelačića od 25. travnja 1848. ukinuto je kmetstvo u Hrvatskoj, čime je završila jedna povijesna epoha. Hrvatski je Sabor u lipnju 1848. godine potvrdio banovu odluku, a u srpnju su doneseni zaključci o načinu razrješenja kmetskih obveza u skladu s građansko-liberalnim političkim uređenjem.

JNA i srpske paravojne postrojbe okupirale Škabrnju 18. studenoga 1991. godine. Nakon okupacije Škabrnje JNA i paravojne srpske postrojbe počinile su masovan zločin.

JNA i srpske paravojne postrojbe okupirale Vukovar 18. studenoga 1991. godine. Nakon sloma obrane Vukovara JNA i srpske paravojne postrojbe počinile su niz masovnih zločina (Ovčara, Borovo Naselje, Velepromet i drugdje).

JNA razoružala Hrvatsku. Predaja oružja Teritorijalne obrane tadašnje SR Hrvatske „Jugoslavenskoj narodnoj armiji“ 1990. uoči agresije na Hrvatsku dogodila se 23. svibnja 1990. kada je Vlada Socijaldemokratske partije Hrvatske SDP-SKH - svega osam dana prije okupljanja prvog saziva Sabora s HDZ-ovom većinom nakon prvih demokratskih izbora provedenih nakon II. svjetskog rata - predala cjelokupno naoružanje hrvatske Teritorijalne obrane neprijateljski nastrojenoj JNA, neposredno prije početka velikosrpske vojne agresije na Hrvatsku.

Jugoplastika osvojila prvi kup europskih prvaka 1989. godine. Splitska Jugoplastika u Münchenu, u finalu Final Foura tadašnjeg Kupa prvaka osvojila je naslov. «Žuti» su pobijedili Maccabi iz Tel-Aviva.

Jugoslavenska vojska napustila poluotok Prevlaku, 20. listopada 1992. godine. Temeljem sporazuma potpisanog u Ženevi 30. rujna 1992. nakon jednogodišnjega srbijansko-crnogorskoga zaposjednuća (u okupaciji nije sudjelovala samo JNA, nego i postrojbe crnogorske teritorijalne obrane) njihove jedinice napustile su Konavle.

Jugoslavenski odbor. Jugoslavenski odbor službeno je osnovan 30. travnja 1915. u Parizu. Glavno sjedište Jugoslavenskog odbora bilo je u Londonu, a njegovi su uredi osnovani u Parizu, Ženevi, Petrogradu i Washingtonu.

Kastavska čitaonica. Prva hrvatska čitaonica na području Istre bila je Kastavska čitaonica koja je osnovana 27. prosinca 1866. godine. Služila je kao sastajalište inteligencije i malog građanstva za kulturno-prosvjetnu i političku djelatnost. Prvi predsjednik bio je Vjekoslav Vlah.

Katastrofalan požar u Zagrebu uništio veći dio grada. Katastrofalan požar uništio je veći dio Zagreba 29. ožujka 1645. godine. Vatra je planula na Markovom trgu, u kući Ivana pl. Rupčića, podžupana Zagrebačke županije, nepažnjom đaka koji je stanovao kod Rupčićevih.

Kip Josipa Jelačića vraćen je na glavni zagrebački trg 16. listopada 1990. godine. Na glavni zagrebački trg vraćen je Frenkornov spomenik hrvatskog bana Josipa Jelačića uz nazočnost oko 100.000 oduševljenih građana. Svečanost je otvorio gradonačelnik Boris Buzančić, a govorio je i predsjednik F. Tuđman.

Kod Cavtata poginuo američki ministar Ron Brown. Dana 3. travnja 1996. godine avion u kojem je bio američki ministar trgovine **Ron Brown** udario je u brdo sv. Ivan blizu aerodroma u Čilipima. Svi putnici u zrakoplovu poginuli su, uključujući glavnog urednika The New York Times ureda u Frankfurtu Nathaniela C. Nasha, te dvoje hrvatskih državljana.

Komunisti osudili nadbiskupa Stepinca, 11. listopada 1946. godine. Komunistički sud osudio je 11. listopada 1946. zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca na 16 godina zatvora i prisilnog rada, te petogodišnji gubitak političkih i građanskih prava. Dogodilo se to u sklopu montiranog procesa na kojem je zajednički suđeno njemu, ustaškom dužnosniku Erihu Lisaku i šesnaestorici franjevačkih svećenika. Erih Lisak osuđen je na smrt vješanjem.

Komunisti uklonili kip bana Josipa Jelačića s glavnog zagrebačkog trga 26. srpnja 1947. godine. Kip bana Jelačića na glavni, danas istoimeni, zagrebački trg prvi je put postavljen 1866. godine, samo sedam godina nakon Jelačićeve smrti, a na inicijativu Narodne stranke, koja ga je i postavila.

Konvoj Libertas. U jutarnjim satima 31. listopada 1991. godine u dubrovačku luku Gruž uplovio je konvoj Libertas od 29 brodova. Brodovi su nosili dugo očekivanu pomoć okupiranom Dubrovniku, koji je bio pod pomorskom blokadom Jugoslavenske ratne mornarice još od 17. rujna 1991. godine.

Konjski tramvaj u Zagrebu. Na prvu vožnju 5. rujna 1891. krenuli su vozač Ferdo, konj Belko i kondukter Vid na svoju prvu tramvajsku vožnju, bili su glavna atrakcija u gradu.

Koprivnica slobodni kraljevski grad. Grad Koprivnica 4. studenog 1356. godine dobio je povlastice slobodnog kraljevskog grada (*lat. Kapruncha civitas libera regia*) od hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika I. Anžuvina i taj dan danas se obilježava kao Dan grada. Do tada je Koprivnica bila u posjedu velikaša Mikca Mihaljevića i njegovih sinova.

Kornatska tragedija. Kornatska tragedija dogodila se 30. kolovoza 2007. kada je skupina vatrogasaca nastradala pri gašenju požara na otoku Velikom Kornatu. Od ukupno trinaest vatrogasaca u skupini zahvaćenoj požarom, dvanaest ih je poginulo na licu mjesta ili preminulo u bolnicama, a jedini koji je preživio bio je tada dvadesetogodišnji Frane Lučić iz Tisnog. Događaj je jedna od najvećih mirnodopskih nesreća koje su pogodile Hrvatsku.

Korvin Matija prodao Međimurje. Dana 20. studenoga 1473. Ivan Eruszt kupio je od Matije Korvina posjede u Međimurju. Ivan Eruszt bio je podrijetlom Židov, a doselio se u Ugarsku u 15. stoljeću i pokrstio se. Bavio se trgovinom i novčarskim poslovima te se prilično obogatio. Zatim je počeo raditi u javnoj službi – bio je tridesetničar (ubirač poreza tridesetnice) i vrhovni blagajnik Kraljevine.

Kostelić Ivica osvojio mali kristalni globus 2002. godine kao najbolji vozač slaloma na svijetu.

Kostelić, Janica ostvarila ukupnu pobjedu na Svjetskom skijaškom kupu 2001. godine.

Košarkaši osvojili srebro u Barceloni. Olimpijske Igre u Barceloni 1992. godine su prve ljetne Olimpijske igre na kojima su nastupili sportaši pod hrvatskom zastavom. Hrvatska košarkaška reprezentacija osvojila je 2. mjesto (srebrnu medalju), a tenisači Goran Ivanišević i Goran Prpić su osvojili brončanu medalju u parovima- Goran Ivanišević osvojio je brončanu medalju u tenisu u pojedinačnoj konkurenciji.

Kraj Prvog svjetskog rata. Klaonica znana kao Prvi svjetski rat, ili kako su ga tadašnji suvremenici zvali Veliki rat, službeno je završio 11. studenog 1918. godine u 11 sati. Dekret o tome potpisan je toga dana u famoznom željezničkom vagonu u francuskom gradiću Compiègneu.

Kralj Petar priznao Vladu Ivana Šubašića: Nakon pregovora između predsjednika kraljevske vlade Ivana Šubašića i predsjednika Nacionalnog komiteta oslobođenja Jugoslavije Josipa Broza Tita, 29. siječnja 1945. postignut je sporazum o imenovanju tročlanoga

Namjesničkog vijeća (jedan Srbin, jedan Hrvat i jedan Slovenac) koje će zastupati kralja Petra II. kojem je bio zabranjen povratak u zemlju.

Kraljevina Ilirija, (njem. *Königreich Illyrien*), upravna jedinica Habsburške Monarhije, osnovana 3. VIII. 1816. na području ukinutih Ilirskih pokrajina.

Krapinski pračovjek. Istraživanja paleolitičkih nalazišta u Hrvatskoj, kao i priča o krapinskim praljudima, započinju 23. kolovoza 1899. godine kada je Dragutin Gorjanović-Kramberger na poziv fra. Dominika Antolkovića posjetio nalazište na Hušnjakovu brijegu u Krapini kako bi proučio ostatke kostiju i zubi koji su tamo pronađeni tijekom iskapanja pijeska.

Krbavska bitka, 9. rujna 1493. Krbavska bitka, sukob između hrvatske plemićke vojske i Osmanlija na Krbavskome polju kraj Udbine u Lici (9. IX. 1493). Već u proljeće 1493. osmanska je vojska, predvođena bosanskim sandžak-begom Jakub-pašom, pljačkala u Hrvatskoj (oko Modruša i Kupe), Kranjskoj i Štajerskoj.

Križevačko učilište. Visoko učilište osnovano je 1998. u Križevcima sljednik je Gospodarskog i šumarskog učilišta osnovanoga u Križevcima 1860. godine.

Kruna sv. Stjepana vraćena u Mađarsku 6. siječnja 1978. godine. Kruna sv. Stjepana stoljećima je bila simbol Ugarskog Kraljevstva, ali i hrvatske državnosti, jer su se njome krunili zajednički ugarsko-hrvatski vladari.

Krunidba Franjo Josip I. za hrvatsko-ugarskog kralja, 8. lipnja 1867. Franjo Josip I. (Schönbrunn kraj Beča, 18. VIII. 1830. – Schönbrunn, 21. XI. 1916.), austrijski car i hrvatsko-ugarski kralj od 1848., a od 1867. car i kralj Austro-Ugarske Monarhije.

Krunidba hrvatsko-ugarskog kralja Bele IV., 14. listopada 1235. godine. U Székesfehérváru okrunjen je 1235. godine hrvatsko-ugarski kralj Bela IV.

Krunidba Otona Bavorskog za hrvatsko-ugarskog kralja. Dana 6. prosinca 1305. godine održana je u Stolnom Biogradu (mađ. *Székesfehérvár*) krunidba Otona Bavorskog za ugarsko-hrvatskog kralja. Oton Bavorski tj. Bela V. okrunjen je slavnim krunom svetog Stjepana, poznatom i kao Sveta Kruna.

Krvava bitka kod Nikopolja. Bitka kod Nikopolja bila je bitka koja se dogodila 25. rujna 1396. godine kod Nikopolja u sjevernoj Bugarskoj.

Lekcionar Bernardina Splićanina tiskan je 22. ožujka 1495. godine. Bernardinov lekcionar iz 1495. prva je datirana hrvatska tiskana latinična knjiga – inkunabula. Lekcionari su zapravo zbirke biblijskih tekstova koji se čitaju na misi, poredani tako da odgovaraju crkvenoj godini. Otisnuta je u Veneciji 1495. u tiskari majstora Damjana iz Milana.

Leksikografski zavod FNRJ-a utemeljen je 5. listopada 1950. godine. Leksikografski zavod FNRJ utemeljen je 5. listopada 1950. godine na poticaj Miroslava Krležu koji je bio i prvi ravnatelj, bio je ravnatelj do svoje smrti 1981. godine. Krležu je okupio najbolje stručnjake koji su radili na projektu prve opće Hrvatske enciklopedije pod urednikom Matom Ujevićem, koji je u Zavodu postao Krležin pomoćnik.

Ludovik I. – Anžvinac, rodio se 1326. godine. Bio je kralj Ugarske, Hrvatske, Dalmacije i Slavonije od 1342., a Poljske od 1370. godine. Bio je jedan od najboljih i najaktivnijih vladara kasnog srednjeg vijeka, koji je proširio svoj teritorij do obala Jadranskog mora i čvrsto osigurao Dalmaciju, s dijelom Bosne i Bugarske pod ugarskom krunom. Dosta je vremena proveo u ratovima s Mlečanima i u nadmetanju za Napuljsko Kraljevstvo.

Ljekarna Male braće utemeljena je 1317. godine. Ljekarna Male braće u Dubrovniku jedna je od najstarijih ljekarni u Europi, a vjerojatno i najstarija po neprekidnosti djelovanja jer je još uvijek aktivna.

Ljetna Univerzijada održana je u Zagrebu. XIV. Ljetna univerzijada održana je u Zagrebu od 8. srpnja do 19. srpnja 1987. godine. Ovo je bila najmasovnija ikad održana sportska manifestacija u povijesti Zagreba.

Mađari posljednji put okupirali Međimurje. Horthyjeve vojske okupirala je 16. travnja 1941. godine Međimurje, a 16. prosinca 1941. godine ga anektirala. Do ožujka 1944. godine Međimurjem su vladali Mađari, a nakon toga do kraja Drugog svjetskog rata 1945. Nijemci.

Marija Terezija okrunjena za kralja Hrvatske i Ugarske, 1741. godine. Svečana krunidba Marije Terezije za vladara Hrvatsko-Ugarskog kraljevstva održana je 1741. godine. Budući da se smatralo da žene nisu prikladne da vladaju Ugarskom, Marija Terezija je jednostavno uzela mušku titulu kralja.

Masovna uhićenja hrvatskih intelektualaca. U ranu zoru 11. siječnja 1972. godine uhićena je grupa sudionika Hrvatskog proljeća: Marka Veselice, Šime Đodana, Ante Brune Bušića, Vlade Gotovca, Hrvoja Šošića, Joze Ivičevića, Zvonimira Komarice, Ante Glibote, Ante Bačića, Vlatka Pavletića i Franje Tuđmana.

Matica ilirska. Na prijedlog Janka Draškovića 10. veljače 1842. osnovana je kulturna ustanova –pod imenom Matica ilirska koja se od 1874. godine naziva Matica hrvatska.

Matija II. Habsburški okrunjen za hrvatsko-ugarskog kralja. Devetnaestog studenog 1608. godine okrunjen je Matija II. Habsburgovac za hrvatsko-ugarskog kralja. Matija je umro bez potomaka pa ga je naslijedio Ferdinand II. Habsburški, koji je bio sin Matijinog strica nadvojvode Karla.

Medicinski fakultet u Zagrebu. Najznačajniji događaj za Medicinski fakultet u Zagrebu zbio se 17. prosinca 1917. kada je Zemaljska vlada, točnije Odjel za Bogoštovlje i nastavu, sazvao prvu konferenciju nastavnika u vezi s predavanjima za prvi semestar nastave na Medicinskom fakultetu. Ovaj datum danas se slavi kao Dan Medicinskog fakulteta.

Međunarodni dan sjećanja na žrtve Holokausta, 27. siječnja. Međunarodni dan sjećanja na žrtve Holokausta obilježava se 27. siječnja kao znak sjećanja na oslobađanje zatočenika u logoru Auschwitz-Birkenau. Dana 27. siječnja 1945. godine jedinice Crvene armije ušle su u najveći nacistički log Auschwitz-Birkenau u Poljskoj gdje je život izgubilo više od milijun ljudi.

Mila Gojsalić zapalila je skladište baruta. Mila Gojsalić, hrvatska junakinja, djevojka iz sela Kostanja u Dalmatinskoj zagori je 27. ožujka 1530. zapalila skladište baruta u osmanskom taboru.

Mirogojska tramvajska nesreća. Mirogojska tramvajska nesreća dogodila se 31. listopada 1954. u Zagrebu i jedna je od najvećih tramvajskih nesreća u svijetu. Tragedija se dogodila na staroj, strmoj mirogojskoj pruzi, a u njoj je devetnaest putnika poginulo, dok ih je trideset i sedam bilo uglavnom teško ozlijeđeno.

Misal po zakonu rimskog dvora – prva tiskana hrvatska knjiga, 1483. godine. Unatoč svim nagađanjima, za hrvatski Prvotisak, koji je ujedno i prvi misal na Svijetu koji nije tiskan latinicom, nego nekim drugim pismom - glagoljicom, u početku se mislilo da je tiskan u Mletcima, ali u današnje vrijeme prevladala je pretpostavka kako je hrvatski prvotisak tiskan na hrvatskome tlu.

Mjerna jedinica Tesla, 10. listopada 1960. Prijedlog za uvođenje jedinice tesla potekao je od profesora Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu, Pavla Miljanića i Aleksandra Damjanovića. Razmatranje prijedloga trajalo je od 1950. godine, kada je prijedlog podniet, do 1960. godine kada je usvojen na XI. Generalnoj Konferenciji za Tegove i Mjere.

Mohačka bitka. Mohačka bitka, vojni sukob kraj Mohača u Ugarskoj koji se odigrao 29. VIII. 1526. i u kojem je brojčano nadmoćnija osmanska vojska, predvođena sultanom Sulejmanom II. Veličanstvenim, porazila hrvatsko-ugarsku vojsku na čelu s kraljem Ludovikom II. Jagelovićem.

Most slobode na Savi. Dana 2. rujna 1959. godine otvoren je **Most slobode** na Savi, središnji zagrebački most i važna komunikacijska veza Novog Zagreba s ostatkom grada. Projektant Mosta slobode bio je Krunoslav Tonković, po čijim je nacrtima godinu dana ranije izgrađen Jankomirski most. Ovaj četverotračni most jedna je od najvažnijih prometnih veza između Novoga Zagreba i središta Grada.

Muzej grada Zagreba. Na prijedlog Družbe *Braća Hrvatskog Zmaja*, Gradsko poglavarstvo je 11. svibnja 1907. godine osnovalo Muzej grada Zagreba, sa zadatkom sustavnog prikupljanja i obrade predmeta iz gradske prošlosti.

Muzej pošte i telekomunikacija u Zagrebu. Muzej pošte i telekomunikacija osnovan je 8. travnja 1953. godine u centru grada Zagreba, Jurišićeva ulica. U njemu se nalaze poštanska, telekomunikacijska, filatelistička, dokumentacijska, kartografska zbirka te arhiv, fototeka, hemeroteka i knjižnica.

Na Haaškom sudu oslobođeni hrvatski generali. Dana 16. studenoga 2012. godine na Haaškom sudu pravomoćnom presudom oslobođeni su svih optužbi i pušten na slobodu hrvatski generali Ante Gotovina i Mladen Markač.

Na Jarunu održan svečani mimohod svih postrojbi i rodova HV-a i Hrvatske policije 29. 5. 1995.

Nacionalna galerija moderne hrvatske umjetnosti – Moderna galerija, kao samostalni izložbeni prostor otvorena je 16. svibnja 1934. godine u Zagrebu, u palači baruna Ljudevita Vranyczanyja (sagrađena 1880-ih prema nacrtu arhitekta Otta Hofera).

Nacionalni park Mljet osnovan je 11. studenog 1960. godine, a njegovom posebnom statusu zaštite uvelike je pridonio naš istaknuti znanstvenik i akademik Branimir Gušić.

Nacionalni park Plitvička jezera. Kompleks Plitvičkih jezera proglašen je nacionalnim parkom 8. travnja 1949. godine. Nacionalni park Plitvička jezera osobita je geološka i hidrogeološka krška pojava.

Nacionalni park Risnjak. Dana 15. rujna 1953. Risnjak je proglašen Nacionalnim parkom (površina od 3041 hektara). Nacionalni park „Risnjak“ smješten je u Gorskom kotaru. Osnovu parka čini masiv planine Risnjak, s vrhom na 1528 metara. Godine 1997. površina parka povećana je na 6400 hektara pa je na području parka i izvor rijeke Kupe.

Najdeblji snježni prekrivač u Zagrebu. Dana 12. veljače 1929. godine Zagreb je dobio najdeblji snježni pokrivač, od kada postoje mjerenja. Tijekom samo jedne noći napadao je u visini od punih 100 centimetara.

Najtragičnija željeznička nesreća u Hrvatskoj. Najteža željeznička nesreća u čitavoj hrvatskoj povijesti dogodila se u Zagrebu 30. kolovoza 1974. godine. Naime, tog su dana poginule čak 153 osobe kad je ekspresni putnički vlak na liniji Atena-Zagreb-Dortmund u 22 sata i 40 minuta brzinom od 104 km/h uletio s istoka na zagrebački Glavni kolodvor. Zbog prevelike brzine vagoni su izletjeli iz tračnica i prevrnuli se.

Narodni list. Prvi broj izašao je 1. ožujka 1862. godine. Uređivao ga je ugledni znanstvenik, povjesničar i humanist Natko Nodilo. U početku se zvao Prilog k Narodnom listu jer se tiskao u sklopu talijanskih novina Il Nazionale.

Nasilna talijanizacija Hrvata u Istri. Dana 28. ožujka 1923. godine fašistička Italija zabranila je upotrebu hrvatskog jezika u upravi u Istri, a dvije godine kasnije i na sudu.

Nasilno je ukinuta Dubrovačka republika, 31. siječnja 1808. godine. Napoleonove trupe pod zapovjedništvom generala Jacquesa Lauristona 27. svibnja 1806. ušle su u Dubrovnik. Dubrovčani pri tome nisu pružali otpor. Dana 31. siječnja 1808. maršal Auguste Frederic Louis Viesese de Marmont izdao je proglas kojim se ukida Dubrovačka republika.

NDH objavila rat SAD-u i Velikoj Britaniji. Dana 14. prosinca 1941. godine Nezavisna Država Hrvatska objavila je rat Sjedinjenim Američkim Državama i Velikoj Britaniji. Dogodilo se to tri dana nakon što je Hitler objavio rat SAD-u, a NDH je postupala kao njegova saveznica. SAD-u su rat objavile Mađarska, Rumunjska, Bugarska i Slovačka još dva dana prije Nezavisne Države Hrvatske, a Albanija tri dana nakon nje.

Nikola Šubić Zrinski poginuo je 7. rujna 1566. u borbi s Osmanlijama. Nikola IV. Zrinski (Nikola Zrinski Sigetski; Nikola Šubić Zrinski), (Zrin, 1508. – Siget, 7. IX. 1566.) bio je hrvatski ban.

Nikola Tesla patentirao bežični prijenos energije, 20. ožujka 1900. godine. Patente vezane za radiotehniku i svoje zamisli o bežičnom prijenosu energije Tesla prijavljuje od 1900. do 1902. godine. Tako je 20. ožujka 1900. prijavio patent o bežičnom prijenosu energije. Napravio je eksperiment upalivši 200 žarulja koje nisu bile povezane žicom na udaljenosti od 40 kilometara, a svaka je oko sebe osvijetljavala krug od 41 metra.

Ninska biskupija ukinuta je 30. lipnja 928. godine. Ninska biskupija povijesna je hrvatska biskupija ustanovljena oko 850. godine, a kao naslovno biskupsko središte Katoličke crkve u Hrvatskoj obnovljena je 1933. godine.

Nogometni klub Dinamo. Nogometni klub Dinamo osnovan je 9. lipnja 1945. kao nogometna sekcija Fiskulturnog društva Dinamo, koja od 1949. godine djeluje kao samostalni nogometni klub.

Novi Ustav SFRJ-a. Ustav SFRJ iz 1974. godine bio je rezultat velike političke krize. Taj je Ustav bio zadnja Titova velika politička pobjeda, kako mnogi smatraju, njegov politički testament koji ga nije nadživio ni deset godina.

Novosadski dogovor, 10. prosinca 1954. godine. **Novosadski dogovor** je dokument od deset zaključaka o jeziku, koji su 1954. sastavili lingvisti i književnici iz Hrvatske, Srbije, Bosne i Hercegovine te Crne Gore.

Njegovan Maksimilijan, umro je 1. srpnja 1930. godine. Bio je zapovjednik austrougarske eskadre bojnih brodova u prepadu na Anconu 1915. Zapovjednikom flote postao je 1917.; s te je dužnosti smijenjen 1918., pošto je odbio zapovjediti bombardiranje Venecije. Ubrzo potom umirovljen je nakon ustanka mornara u Boki Kotorskoj. Admiral Njegovan je tijekom službe odlikovan brojnim vojnim odlikovanjima.

Odluke o sjedinjenju Istre, Rijeke, Zadra i otoka s maticom zemljom Hrvatskom. U Pazinu je 25. rujna 1943. održan sabor istarskih narodnih predstavnika iz svih dijelova Istre koji su pozdravili izjavu Narodnooslobodilačkog odbora za Istru od 13. rujna 1943. o priključenju Istre matici zemlji Hrvatskoj te Odluku ZAVNOH-a od 20. rujna o „priključenju Istre, Rijeke, Zadra i ostalih okupiranih krajeva Hrvatskoj.

Odobrena uporaba glagoljice, 29. ožujka 1248. godine. Glagoljica je staroslavensko pismo koje je u 9. stoljeću osmislio bizantski redovnik Ćiril (pravim imenom Konstantin). Slaveni su bili nepismeni i djelomice pokršteni, a dvije najjače sile – Rim i Bizant – pokušavale su proširiti svoju vlast na slavenske narode koji su se nalazili između njih. Dok se na Zapadu bogoslužje održavalo na latinskom jeziku, u Bizantu je bilo uobičajeno služiti misu na narodnom jeziku.

Odred naoružanih brodova. Odred naoružanih brodova, bio je dragovoljačka postrojba čiji se početak djelovanja veže za datum 23. rujna 1991. i prvu plovidbu broda Sveti Vlaho.

Održan Krvavi križevački sabor 1397. godine. Želeći pomirbu s hrvatskim velikanima, hrvatsko-ugarski kralj Žigmund Luksemburški saziva 27. veljače 1397. Sabor u Križevcima i svima nazočnima jamči slobodan pristup ali riječ nije održao.

Održana prva sjednica Trgovačko-obrtničke komore. Konstituirajuću sjednicu Trgovačko-obrtničke komore u Zagrebu održana je 16. veljače 1852. godine. Prvi predsjednik bio je zagrebački trgovac Anastas Popović.

Okončana bitka za Odžak, 24. svibnja 1945. godine. Bitka za Odžak posljednja je bitka koju su na prostoru NDH organizirano vodile oružane snage NDH protiv Jugoslavenske armije. Bitka je također poznata i kao jedna od posljednjih bitaka Drugog svjetskog rata na tlu Europe.

Osimski sporazumi. Međunarodni ugovori, poznati kao **Osimski sporazumi**, potpisani su između SFR Jugoslavije i Italije 10. studenog 1975. godine. Potpisani su u talijanskom gradiću Osimu kraj Ancone, a njima su dvije države uredile granična i druga pitanja koja su bila sporna nakon završetka Drugog svjetskog rata.

Osmanlije 13-tog siječnja 1578. godine osvojile Gvozdansko. Osmanlije su slomile herojski otpor branitelja Gvozdanskog (1578.) Gvozdansko je naselje u Hrvatskoj, nalazi se na pola puta između Gline i Dvora, podno Zrinske gore.

Osmanlije prekinule blokadu Sinja. Osmanska vojska iz Bosne napada Dalmaciju 1715. godine te u kolovozu napada Sinj i drži ga pod dugotrajnom opsadom. Osmanlijama je Sinj bio interesantan zbog njegova strateškog položaja pa su mletačke vlasti utvrdile grad.

Osmanlije započele opsadu Klisa. U ljeto 1536. skupila se velika osmanska vojska i obnovila utvrdu u Solinu te sagradila još dvije kako bi potpuno opkolila Klis i prisilila ga na predaju. Opsada je počela 31. kolovoza, a trajala je do sredine ožujka 1537. Tada je grad u potpunosti pao pod osmansku vlast, pod kojom je uglavnom ostao idućih više od stotinu godina.

Osnivačka skupština HDZ-a, 17. lipnja 1989. Povijesni tajni inicijativni skup hrvatskih intelektualaca i disidenata održan je 19. siječnja 1989. u kleti Ante Ledića u Stošincu, na Plešivici.

Osnovan Club Sportivo Olimpia. Godine 1906. osnovan je nogometni klub pod imenom *Club Sportivo Olimpia* (kasnije *Olympia*). Na zahtjev Gradskog poglavarstva 1926. klub se spaja s glavnim gradskim rivalom *FC Gloria*, i postaje *U.S. Fiumana*, koja je domaćin na Kantridi. Nakon oslobođenja 1946, nove vlasti mijenjaju ime kluba u dvojezično *FD Kvarner - SCF Quarnero*. Godine 1954. klub mijenja opet ime u NK Rijeka, da bi 1995. dobio sadašnje ime HNK Rijeka.

Osnovan Hrvatski akademski športski klub (HAŠK). Hrvatski akademski športski klub (HAŠK) osnovan je 6. studenoga 2003. godine. Nogometni odjel HAŠK-a nastao je 1903. godine. Svoju prvu javnu utakmicu odigrao je protiv PNIŠK Zagreb s rezultatom 1:1. Susret se odigrao 26. listopada 1906. na igralištu propisanih mjera na Zapadnom perivoju (teren na Marulićevom trgu).

Osnovan je Prvi hrvatski građanski športski klub. U jednoj kavani na Preradovićevom trgu je 26. travnja 1911. godine osnovan nogometni klub *Prvi hrvatski građanski športski klub* (kolokvijalno pod nazivom Građanski). Prvi predsjednika Građanskog bio je Andrija Mutafelija. Igrači Građanskog nosili su plave dresove.

Osnovan je Savez hrvatskih biciklista, 1894. godine. Najpopularniji sport u Hrvatskoj u drugoj polovici 19. stoljeća bio je biciklizam. Prvo hrvatsko društvo biciklista utemeljeno je 1885. u Zagrebu, a godinu dana kasnije na zagrebačkom Zrinjevcu održana je prva biciklistička utrka. Dana 14. travnja 1894. biciklisti su prvi osnovali svoj strukovni sportski

savez – Savez hrvatskih biciklista. Nakon toga, iste je godine u sklopu prvoga hrvatskoga klizačkog društva počela djelovati skijaška sekcija, a godinu dana poslije i prvi teniski klub.

Osnovan nogometni klub „Anarh“. Dana 16. travnja 1912. godine u Splitu osnovan je nogometni klub pod imenom HRŠD “Anarh”. Osnovan je u Plinarskoj ulici u Velom Varošu – u kući na broju 7. Službeno se uspjeva registrirati 25. srpnja 1912. godine.

Osnovan nogometni klub Hajduk. Dana 13. veljače 1911. godine, službeno je osnovan Nogometni klub Hajduk odobrenjem Carskog namjesništva u Zadru.

Osnovana Antiteroristička jedinica Lučko. Antiteroristička jedinica (ATJ) Lučko osnovana je 7. rujna 1990. godine, i u vrijeme osnutka predstavljala je prvu organiziranu postrojbu hrvatske države koja se u tom trenutku mogla suprotstaviti agresoru na Republiku Hrvatsku.

Osnovana JAZU (danas HAZU) 26. srpnja 1866. Pitanje osnivanja Akademije biskup je Strossmayer službeno pokrenuo na sjednici Hrvatskoga sabora od 29. travnja 1861. (danas Dan HAZU).

Osnovana prva Glazbena škola u Zagrebu, 16. veljače 1829. Početkom 19. stoljeća Zagreb već ima snažnu glazbenu tradiciju, a 1824. godine hrvatski gitaristički virtuoz Ivan Padovec osnovao je malo glazbeno društvo sa svojim učenicima i drugim ljubiteljima glazbe.

Osnovano Hrvatsko planinarsko društvo. Hrvatsko planinarsko društvo osnovano je 15. listopada 1874. godine u Zagrebu, samo sedamnaest godina nakon osnutka prvog planinarskog društva na čitavom svijetu (u Londonu).

Osuđen zločinac Milan Martić, 2007. Milan Martić (Martići pokraj Knina, 18. studenoga 1954.), srpski ratni zločinac, nekadašnji ministar unutarnjih poslova i 3. predsjednik nepriznate tzv. Republike Srpske Krajine.

Otvaranje XV. atletskog prvenstva Europe, 1990. U Splitu je predsjednik RH dr. Franjo Tuđman otvorio XV. atletsko prvenstvo Europe.

Otvoren Centar za istraživanje mora u Rovinju. U Rovinju je krajem 19. stoljeća (10. svibnja 1891.) osnovan centar za istraživanje mora. Danas je Centar za istraživanje mora Rovinj, znanstvenoistraživačka ustanova Instituta »Ruđer Bošković« iz Zagreba.

Otvoren je stadion Maksimir. Stadion Maksimir službeno je otvoren 5. svibnja 1912. godine.

Otvoren koncentracijski logor i zatvor na Golom otoku. Nakon rezolucije Informbiroa otvoren je 1949. godine koncentracijski logor i zatvor na Golom otoku za pristaše staljinizma unutar KPJ. Pored logora na Golom otoku bio je i logor na Svetom Grguru, prvenstveno ženska kaznionica.

Otvoren zagrebački Glavni kolodvor. Gradnja zgrade Glavnoga kolodvora, koji se na početku zvao Državni kolodvor, počela je 1890., a projekt za zgradu izgradio je arhitekt Državnih ugarskih željeznica Ferenc Pfaff. Zgrada Glavnoga kolodvora registrirana je kao kulturno dobro, oblikovana je u neoklasicističkom stilu, ukrašena je skulpturama i dekoracijama te dugačka 186,5 metara.

Otvoren Zagrebačku velesajam. Prva poslijeratna izložba održana je od 31. svibnja do 9. lipnja 1947. na prostorima bivšeg Zagrebačkog zbora u Savskoj (današnji Studentski centar Sveučilišta u Zagrebu).

Otvorena je prva gimnazija u Zagrebu. Isusovci su 3 lipnja 1607. godine otvorili prva gimnazija u Zagrebu, u napuštenom dominikanskom samostanu na Griču..

Otvorena nova zgrada Nacionalne sveučilišne knjižnice. Jedna od najreprezentativnijih javnih zgrada u Zagrebu – Nacionalna i sveučilišna knjižnica (NSK) u Ulici Hrvatske bratske zajednice, svečano je otvorena 28. svibnja 1995. godine.

Otvorena zgrada Sveučilišta u Zagrebu, 18. listopada 1874. godine.

Otvorena željeznička pruga Karlovac – Rijeka. Dana 23. listopada 1873. godine krenula je prva željeznička kompozicija prugom Rijeka – Karlovac.

Papa Grgur VII. spriječio napad na Hrvatsku, 1079. godine. Papa Grgur VII. bio je izrazito moćan i uzimao je kršćanske vladare pod svoju zaštitu kao vazale.

Papa Ivan Pavao II proglasio je Franju Kuharića kardinalom, 2. veljače 1983. Franjo Kuharić bio je član Kongregacije za kler i bogoštovlje te rimske komisije sv. Ćirila i Metoda. Predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije bio je tri puta, a 1993. godine, kada je Vatikan osnovao Hrvatsku biskupsku konferenciju postao je njezinim prvim predsjednikom. Kao zagrebački nadbiskup osnovao je 60 novih župa.

Papa Ivan Pavao II. proglasio Alojzija Stepinca blaženim. Dana 3. listopada 1998. godine u Mariji Bistrici papa Ivan Pavao II. proglasio je Alojzija Stepinca blaženim.

Papino pismo knezu Branimiru, 892. godine. **Branimir** (Branimirus, Brannimerus) (? , prva polovica IX. st. – ?, nakon 892.) bio je hrvatski knez

Parenzana željeznička pruga. Uskotračna pruga **Parenzana** puštena je u promet 1. travnja 1902. godine, a nazivali su ju Istrijankom i Parenzanom.

Pariški mirovni ugovor vraća Istru matici Hrvatskoj 1947. godine. Pariški mirovni ugovor i vraćanje Istre Hrvatskoj: Skupina ugovora – Pariški mirovni ugovori – potpisani su 10. veljače 1947. između pobjedničkih sila u Drugom svjetskom ratu i Italije, Mađarske, Bugarske, Rumunjske i Finske kao europskih saveznica poražene Njemačke.

Paštrićeva knjižnica bila je prva javna knjižnica u Splitu, otvorena 30. siječnja 1706. godine.

Petković Marija (redovničkoga imena Marija od Propetog Isusa, poznata i kao Majka Marija Petković) (Blato, Korčula, 10. XII. 1892. – Rim, 9. VII. 1966.) bila je hrvatska časna sestra, utemeljiteljica redovničke zajednice Kćeri Milosrđa sv. Franje, jedine redovničke zajednice osnovane u Hrvatskoj. Blaženica je Katoličke Crkve od 2003. godine.

Pobjeda Hrvata nad Osmanlijama kod Ivanić-Grada. Hrvatski vojnici ostvarili su pobjedu nad Osmanlijama koja je snažno podigla optimizam u našim krajevima, 6. prosinca 1586. kod Ivanić-Grada.

Pobjeda nad Osmanlijama kod Siska. Bitka kod Siska bila je od 15. do 22. lipnja 1593. godine. Bitka se odvijala oko sisačke renesansne utvrde, danas poznate pod nazivom Stari

grad, između osmanske vojske pod vodstvom Hasan-paše Predojevića i habsburške vojske pod vodstvom Ruprechta Eggenberga, Tome Bakača Erdödyja, Andrije Auersperga, Stjepana Grassweina i posade iz sisačke utvrde čiji zapovjednici bili su kanonici Blaž Gjurak i Matija Fintić.

Pobuna hrvatskih mornara u Boki Kotorskoj, Prvog veljače 1918. mornari u Boki Kotorskoj (tada u sastavu Trojedne Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije) otkazali su poslušnost zapovjedništvu.

Počela predaja snaga NDH kod Bleiburga, 15. svibnja 1945. godine. Kod Bleiburga u Austriji započela predaja snaga Nezavisne Države Hrvatske. Početkom svibnja 1945. veći dio oružanih snaga NDH (ustaške i domobranske postrojbe) počeo se povlačiti prema austrijskoj granici u namjeri da se predaju zapadnim savezničkim snagama.

Počelo emitiranje Drugog programa Radiotelevizije Zagreb, 1972. Počelo emitiranje Drugog programa Radiotelevizije Zagreb koji je od 27. kolovoza prenosio natjecanja s Olimpijskih igara u Münchenu. Prijenos je trajao do 2. rujna 1972. godine.

Počeo djelovati Dalmatinski sabor, 1861. godine. Dalmatinski sabor bilo je predstavničko tijelo Kraljevine Dalmacije pod austrijskom upravom nakon Bachova apsolutizma. Osnovan je 26. veljače 1861. u Zadru.

Počeo izlaziti Tjednik Crvena Hrvatska, 1891. godine. *Crvena Hrvatska* – prvi pravaški politički tjednik iz Dubrovnika, izlazio je od veljače 1891. do 1914. godine. Od 1906. do 1912. izlazio je polutjedno. Pokrenuli su ga dubrovački pravaši, u suradnji s narodnjacima, da bi se suprotstavili nacionalnom ekskluzivizmu pristaša Srpske stranke, njihovu savezu s autonomašima, te da bi preuzeli vlast u dubrovačkoj općini, koja je tad bila privremeno u njihovim rukama.

Počeo je izlaziti *Vienac*, kulturni tjednik Matice Hrvatske, 25. siječnja 1869. godine. Izlazio je kao tjednik u nakladi Matice ilirske (od 1874. Matice hrvatske), Dioničke tiskare (1873.–1900.) te ponovo Matice Hrvatske do kraja izlaženja s podnaslovom *Zabavi i pouci*.

Počeo s radom Središnji ured za osiguranje radnika. Današnji Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje započeo je svoje djelovanje 14. svibnja 1922. godine kao Središnji ured za osiguranje radnika.

Početak formiranja Prva gardijske brigade, 5. studenoga 1990. godine. Proces formiranja proslavljene 1. gardijske brigade *Tigrovi* započeo je petog studenog 1990. godine u vojnoj bazi Rakitje (Jedinica za posebne namjene Rakitje). Bila je sačinjena od dobrovoljaca i dijelova Hrvatske policije. Jezgru su predstavljali su novouvježbani pripadnici hrvatskih redarstvenika na tečaju Prvi hrvatski redarstvenik.

Početak orkestralno-koncertne djelatnosti u Zagrebu, 1871. godine. Ivan pl. Zajc je u sklopu kazališta počeo organizirati koncertne izvedbe ulomaka iz popularnih opera, uvertire, pojedine stavke rado slušanih simfonija te, s vremenom, i cijele simfonije.

Pogiblja pralja iz Preka. Šesnaest pralja iz mjesta Preko na otoku Ugljanu smrtno je stradalo 2. studenog 1891. kad se prevrnuo brod koji ih je vozio u Zadar.

Pogubljen Ilija Gregorić , jedan od vođa Seljačke bune. 1574. godine.

Pogubljen Matija Gubec. U Zagrebu je 15. veljače 1573. pogubljen Matija Gubec (pravo ime Ambroz), vođa hrvatsko-slovenske seljačke bune.

Pogubljenje Petra Zrinskog i Fran Krste Frankopana 30. travnja 1671. godine. Hrvatski kneževi ban Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan potomci su najstarijih, najpoznatijih i najznačajnijih velikaških rodova u Hrvatskoj i Europi.

Pokušaj atentata na dr. Franju Tuđmana, 15. ožujka 1990. godine.

Poljička republika. Habsburška Monarhija priznala je autonomiju Poljica 13. travnja 1799. godine. Poljička Republika ili Poljička knežija naziv je za kraj istočno od Splita, točnije od Žrnovnice do Blata na Cetini i Omiša te od mora do Zamosorja.

Pomorska katastrofa, potonuo je parobrod Baron Gautsch. Putnički parobrod **Baron Gautsch** (“hrvatskog Titanika”) potonuo je u Jadranskom moru 13. kolovoza 1914. u 14:45 sati.

Ponovno je 11. siječnja 1990. godine registrirana Matica hrvatska (utemeljena 1842.) koja je zabranjena 1972. godine. Nakon 21. sjednice Predsjedništva u Karađorđevu Izvršni odbor Matice Hrvatske dao je kolektivnu ostavku 11. prosinca 1971. godine, a Upravni odbor MH dao je kolektivnu ostavku 20. prosinca 1971. godine.

Posljednja krunidba jednog Habsburgovca za hrvatskog vladara zbila se u Budimpešti 30. prosinca 1918. godine.

Posljednja krunidba na hrvatskom teritoriju. Dana 5. kolovoza 1403. održana je posljednja kraljevska krunidba na hrvatskom području, kad je u Zadru okrunjen Ladislav Napuljski, i to za kralja ne samo Hrvatske nego i čitave Ugarske.

Posljednja parna lokomotiva povučena iz prometa. Nakon više od sto godina prometovanja posljednja parna lokomotiva u Hrvatskoj, oznake *JŽ 51-144.*, svečano je *umirovljena* 23. rujna 1988. u Pakracu. Ona je prometovala do 20. srpnja iste godine na pruzi između Pleternice i Našica.

Postignut Guinnessov rekord na Trgu bana Jelačića. Dana 6. svibnja 2011. postignut je Guinnessov rekord na Trgu bana Jelačića u Zagrebu formiranjem najvećeg smiješka na svijetu. Čak 786 osoba formiralo je popularni lik *Smajlija* (engl. *Smiley*) u žutoj i crnoj boji.

Povelja bosanskog bana Kulina Dubrovačkoj Republici

Povelja bosanskog bana Kulina Dubrovačkoj Republici izdana je 29. kolovoza 1189. godine.

Povelja kneza Trpimira – najstariji diplomatski tekst u Hrvata. Dana 4. ožujka 852. godine *knez Trpimir izdao je Povelju, odnosno darovnicu koja spada u prve hrvatske državničke spise. U darovnici se spominje hrvatsko ime, Trpimir sebe naziva knezom Hrvata, a svoju državu Hrvatska.*

Požunski mir. Dana 26. prosinca 1805. godine sklopljen je znameniti Požunski mir između Napoleona Bonaparte i Austrijskog Carstva.

Pragmatička sankcija, 9. ožujka 1712. godine. Pragmatička sankcija (latinski *pragmatica sanctio*), u rimskom postklasičnom pravu, propis koji je izdavao vladar o nekom državnom pitanju velike važnosti i trajnoga značenja. Naziv za akt takve vrste prihvatili su neki srednjovjekovni i novovjekovni vladari, posebice Svetoga Rimskog Carstva Njemačke Narodnosti.

Praizvedba Gričke vještice. Dana 18. lipnja 1918. bila je premijera Gričke vještice u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu.

Praizvedba opere *Ero s onoga svijeta*. U Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu je 2. studenog 1935. godine bila praizvedba opere *Ero s onoga svijeta*. Na zagrebačkoj praizvedbi dirigirao je sam autor Jakov Gotovac. *Ero s onoga svijeta* najpopularnija je i najizvođenija hrvatska opera. U svijetu je izvođena na više od stotinu opernih pozornica.

Praizvedba opere *Porin* u Zagrebu, 2. listopada 1897. godine. *Porin* je druga hrvatska opera, koju je napisao Vatroslav Lisinski, a praizvedena je u Zagrebu 2. listopada 1897. godine.

Praizvedba prve hrvatske opere *Ljubav i zloba*. Prvu hrvatsku operu skladao je 26-godišnji Vatroslav Lisinski. Hrvati su tako nakon Nijemaca i Rusa postali treći narod u Europi koji je dobio nacionalnu operu. Praizvedba opere *Ljubav i zloba* bila je 28. ožujka 1846. godine u današnjoj Staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu.

Praizvedena Gundulićeva „Dubravka“, 9. siječnja 1888. godine. U Zagrebu praizvedena je Gundulićeva *Dubravka*, drama mitološko-pastoralnog sadržaja i alegorijskog značenja. Prvu modernu izvedbu uprizorilo je zagrebačko Hrvatsko narodno kazalište. Godine 1920. glazbenu pratnju za *Dubravku* skladali su Ivan pl. Zajc i Jakov Gotovac.

Predaja Austrougarske flote, 31. listopada 1918. godine. Zapovjednik flote razriješio je časnike dužnosti oružjem djelovati protiv mornara koji svojevolumno napuštaju brodove. Vrhovni stožer u Beču molio je saborske zastupnike iz Zagreba za posjet Puli s ciljem umirenja mornara, na što je Narodno vijeće odgovorilo da će djelovati samo ako mu se prepusti flota. 30. listopada lučki admiralitet javio je u Beč da je mornarica "odigrala svoju ulogu u ratu" i da nema više mogućnosti uporabe zbog raspada strukture.

Prikazan prvi hrvatski film, 1917. Hrvatska kinematografija seže u same početke filmske umjetnosti i tehnologije. Prva filmska projekcija održana je u Zagrebu 8. listopada 1896. (u zgradi Kola gdje su oglašavali „kinematograf“ kao „Edisonov ideal“), a na repertoaru su bili filmovi Lumièreovih.

Probijen tunel Sv. Rok. Predsjednik Tuđman prošao je kroz probijeni tunel Sv. Rok 16. listopada 1998. godine.

Proglašenje hrvatske države u Bjelovaru, 8. travnja 1941. godine. Zbog velikosrpskog terora, uhićenja, ubojstava i progona kojeg je provodio srpski kralj i srpska vlast Hrvati su izrazili

svoje nezadovoljstvo i proglasili samostalnost. Proglašenje u Bjelovaru zbilo se 2 dana prije službenog proglašenja Nezavisne države Hrvatske u Zagrebu.

Proglašenje Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, 1. prosinca 1918. godine. Nakon osnivanja Države Slovenaca, Hrvata i Srba (29. listopada 1918.), koju su tvorili teritoriji južnoslavenskih naroda unutar bivše Austro-Ugarske Monarhije, vođenje politike preuzelo je Narodno vijeće.

Prosinačke žrtve. Prosinačke žrtve, naziv je za događaje koji su se odigrali 5. prosinca 1918. u Zagrebu, nedugo nakon proglašenja Kraljevine SHS.

Prosvjed zbog Stojedinice, 21. studenoga 1996. Zagrebačka radijska postaja – Radio 101, popularno zvana *Stojedinica*, prvo emitiranje imala je osmog svibnja 1984. godine. Prvotno ime postaje bilo je Omladinski radio, a djelovao je u sklopu Saveza socijalističke omladine Trešnjevke. Od samih početka rada *Stojedinica* je poznata po kontroverznim temama zbog kojih je više puta bila na udaru vlasti, prvo komunističkih, a onda i HDZ-ovih.

Proštinska buna. Talijani su 1921. godine u Istri provodili nasilnu talijanizaciju i zatirali hrvatski identitet pa su se Hrvati pobunili. Pobuna seljaka protiv fašističkog terora, Proštinska buna, započeta u veljači 1921., a ugušena 5. travnja 1921.

Prva beba iz epruvete rođena je u Zagrebu. Samo pet godina nakon prve svjetske bebe začete izvan tijela majke u Zagrebu je 23. listopada 1983. rođen Robert Veriga koji je začeo izvan tijela majke. Zahvatu medicinski potpomognute oplodnje izveden je u Petrovoj bolnici u Zagrebu, samo pet godina nakon prvog zahvata u Velikoj Britaniji. Postupak potpomognute oplodnje izveo je tim dr. Velimira Šimunića

Prva biciklistička utrka u Zagrebu, 29. lipnja 1886. godine. Športski djelatnik Ladislav Beluš dovezao je prvi bicikl u Zagreb 1867. godine, i to iz Pariza, nakon posjeta Svjetskoj izložbi.

Prva filmska projekcija u Zagrebu. Osmog listopada 1896. godine održana je prva filmska projekcija u Zagrebu. Dogodilo se to samo desetak mjeseci nakon prve javne projekcije na svijetu, one braće Lumière u Parizu.

Prva hrvatska gimnazija u Rijeci. Prva sušačka hrvatska gimnazija osnovana je 23. studenog 1627. godine u Rijeci na Grivici kraj katedrale sv. Vida, kada isusovci započnu s gimnazijskim obrazovanjem koje traje neprekidno do današnjeg dana. Svečanu misu prigodom otvorenja vodio je senjsko-modruški biskup Ivan Agatić koji je tom prigodom održao govor na hrvatskom jeziku.

Prva hrvatska poštanska marka puštena je u optjecaj 29. studenoga 1918. godine.

Prva hrvatska štedionica. Perva horvatska štedionica (tako se tada zvala) započela je s financijskim poslovanjem 14. prosinca 1846. godine. Osnivači te ustanove bili su Ljudevit Gaj, Dimitrije Demetar, Antun Mažuranić, barun Ambroz Vranyczany, barun Franjo Kulmer i Anastas Popović. Kasnije je nazvana Prva hrvatska štedionica, bila je utemeljenost na hrvatskom kapitalu, za razliku od drugih banaka koje su se temeljile na stranom kapitalu.

Prva izvedba opere Nikola Šubić-Zrinski. Opera Nikola Šubić Zrinjski, skladatelja Ivana pl. Zajca, prvi put izvedena je 4. studenog 1876. godine. Praizvedbu je bila u tadašnjem Narodnom kazalištu na zagrebačkom Gornjem gradu, na uglu Markovog trga i današnje Ćirilometodske ulice (današnja Starogradska vijećnica). Dirigirao je sam Ivan pl. Zajc.

Prva javna električna svjetiljka u Zagrebu, 20. siječnja 1877. godine. Prva javna električna svjetiljka u Zagrebu bila je na uglu Gundulićeve ulice i Ilice prigodom Sokolskog plesa u Hrvatskom glazbenom zavodu. Svjetiljku je postavio profesor Ivo Stožir koji je u to vrijeme naveliko eksperimentirao s električnom energijom. No, valjalo je čekati još godinama dok Zagreb nije dobio električnu rasvjetu. Središnji gradski trg tako je električnu rasvjetu dobio tek 1907. godine.

Prva kavana u Zagrebu, kod Duna. Dana 5. travnja 1748. godine otvorena je prva kavana u Zagrebu. Bila je prva kavana i u Hrvatskoj. Otvorio ju je trgovac Leopold Dun ili Duhn, a osim kave gosti su mogli popiti čaj i čokoladu. Vlasnik kavane nabavljao je kavu iz Nizozemske. Točna lokacija kavane nije poznata ali se smatra da je bila u Dugoj ulici (danas Radićeva ulica).

Prva lokomotiva stigla u Zagreb, 1862. Prva lokomotiva iz Zidanog Mosta stigla u Zagreb. Nakon uspjele pokusne vožnje u Zagreb je stigla i prva željeznička kompozicija s dva vagona, a kad su položeni brzojavni vodovi, signali i sigurnosni uređaji duž pruge, otvoren je 1. listopada 1862. redovit promet Zidani Most-Zagreb-Sisak.

Prva narkoza eterom u Zadru. Povijest moderne anesteziologije u Hrvatskoj počinje 13. ožujka 1847. kad je izvedena prva operacija uz etersku anesteziju. Važno je napomenuti da je takva anestezija u Hrvatskoj primijenjena samo pet mjeseci nakon prve uporabe etera kao anestezijskog sredstva u svijetu.

Prva predstava u Stankovićevu kazalištu u Zagrebu, 4. listopada 1834. godine. Staro kazalište, podignuta je na Gornjem gradu između Markova trga te ulica Ćirilometodske i Freudenreichove. Zgradu je izgradio trgovac Kristofor Stanković.

Prva službena utakmica nogometne reprezentacije Hrvatske. Dana 17. listopada 1990. odigrana je prva službena utakmica hrvatske nogometne reprezentacije. Hrvatska je igrala s reprezentacijom Sjedinjenih Američkih Država.

Prva telefonska veza proradila je u Zagrebu 7. siječnja 1881. godine. Samo šest godina nakon pojave prvog telefona u Americi, 7. siječnja 1881. u Zagrebu je proradila prva telefonska veza, a povezivala je Građevinski ured Gradskoga poglavarstva i vodovodnu strojarnicu, u duljini od 3,5 km.

Prva telekomunikacijska veza Zagreba sa svijetom. Prvi telegraf u Hrvatskoj uveden je u promet 29. rujna 1850. godine. Službeno je otvoren telegrafski ured u Zagrebu.

Prva tiskara u Dubrovniku. Dana 26. studenog 1782. godine dubrovački Senat odobrio je Mlečaninu Karlu Antunu Occhiju osnivanje prve tiskare na teritoriju Dubrovačke Republike. Occhi je tiskao oko 50 knjiga na hrvatskom, uglavnom vjerskog sadržaja: *Nauk hristjanski kratak*, *Nauk karstjanski*, *Vandjelja i kgnighe apostolske istomacene iz Missala novoga rimskoga u jezik slovinski* i druge. Tiskara je bila u vlasništvu Dubrovačke Republike.

Prva zračna luka u Zagrebu, 1928. godine. Na Borongaju je sagrađena prva zračna luka sa svim potrebnim objektima za slijetanje i uzlijetanje zrakoplova. Pista je sagrađena pokraj ranžirnog kolodvora na Borongaju. Niti dva tjedna kasnije uspostavljena je prva zračna linija Zagreb – Beograd, a uslijedilo je zračno povezivanje s Dubrovnikom, Splitom, Sarajevom, ali i inozemnim odredištima u Austriji, Češkoj, Mađarskoj i Italiji.

Prva željeznička pruga na hrvatskom prostoru. Međimurje je prvi kraj u Hrvatskoj koji je dobio željezničku prugu. Dogodilo se to 24. travnja 1860. godine kada je u promet puštena pruga koja je povezivala Nagykanizsu u Mađarskoj s Pragerskim u Sloveniji, a koja je prolazila preko Kotoribe, Čakovca i Macinca u dužini od 41 kilometara.

Prve novine na hrvatskom jeziku. *Kraljski Dalmatin*, prve novine na hrvatskom jeziku (12. srpnja 1806. – 1. travnja 1810.).

Prvi broj Slobodne Dalmacije. U napuštenoj pastirskoj pojati na Mosoru tiskan je 17. lipnja 1943. godine prvi broj **Slobodne Dalmacije** s podnaslovom "*Dnevnik Jedinostvenog narodnooslobodilačkog fronta Dalmacije*".

Prvi generalni štrajk u Hrvatskoj. U tvornici pokućstva, u Osijeku, Povischil i Kaiser stolari su 19. travnja 1905. pokrenuli prvi generalni štrajk na tlu Hrvatske. Uprava tvornice uopće nije htjela pregovarati. Prosvjedi i demonstracije trajali su tjednima, a onda se 9. svibnja okupilo nekoliko tisuća radnika koje su redarstvenici napali sabljama.

Prvi Habsburgovac na hrvatskom prijestolju, 18. ožujka 1438. godine. Njemački kralj Albert II. Habsburški bio je prvi Habsburgovac na prijestolju Hrvatske i Ugarske. Nakon smrti svog tasta – poznatog cara i kralja Žigmunda Luksemburškog Albert II. kralj Ugarsko-Hrvatskog Kraljevstva 18. ožujka 1438.

Prvi hrvatski partizanski odred. Komunistička historiografija tvrdi da je 22. lipnja 1941. godine u šumi Brezovica nekoliko komunista osnovalo prvi sisački partizanski odred. Tvrdi da je Sisački partizanski odred bio prvi ne samo u Hrvatskoj nego i prva antifašistička postrojba u Europi. Što se tiče Europe to nije točno, a upitno je i za Hrvatsku.

Prvi hrvatski pilot Dragutin Novak 5. svibnja 1912. godine pobijedio je na aeromitingu u Grazu (godinu dana ranije pobijedio je i na zrakoplovnoj priredbi u Budimpešti).

Prvi javni sat u Zagrebu. Prvi javni sat u gradu Zagrebu postavljen je 17. studenog 1920. godine, na trgu bana Jelačića. Prvi javni satovi dopremljeni su iz Beča.

Prvi koncert u Hrvatskom glazbenom zavodu. Početak djelovanja Hrvatskog glazbenog zavoda, najstarije glazbene institucije u Hrvatskoj, smatra se 18. travnja 1827. godine.

Prvi let balonom u Hrvatskoj. Prvi let balonom u Hrvatskoj ostvario je Krsto Mazarović 15. prosinca 1789. godine, u Zagrebu. Samo šest godina naklon prvog leta balonom u svjetskoj povijesti (Pariz 1783. godine) ostvaren je prvi let balonom u Hrvatskoj.

Prvi let zrakoplovom u Hrvatskoj, 1910. Prvi let zrakoplovom u Hrvatskoj izvršen je 22. lipnja 1910. u Zagrebu. Radilo se o letjelici koju je konstruirao znameniti izumitelj Slavoljub Penkala, a kojom je pilotirao Dragutin Novak, prvi hrvatski pilot.

Prvi pisani spomen Zagreba kao glavnog grada, 7. ožujka 1557. godine. Prvi put Zagreb se (točnije Gradec) službeno spominje 7. ožujka 1557. godine kao glavni grad tadašnje kraljevine, na zasjedanju Sabora kraljevine Hrvatske i Slavonije.

Prvi posjet cara Franje Josipa I. Zagrebu, 2. listopada 1852. godine. Nedugo nakon Oktroiranog ustava i početka austrijskog apsolutizma u Hrvatskoj, austrijski car Franjo Josip I., pretposljednji Habsburgovac koji je nosio naslov hrvatsko-ugarskog kralja, prvi je put posjetio Zagreb 2. listopada 1852.

Prvi posjet voljenog pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj, 10. rujna 1994. godine.

Prvi povijesni spomen Šibenika. Šibenik se prvi puta spominje na Božić 1066. godine u darovnici kralja Petra Krešimira IV. pa se zato naziva i Krešimirovim gradom. Utemeljili su ga Hrvati prije više od tisuću godina, što ga čini najstarijim hrvatskim samorodnim gradom na Jadranu.

Prvi put objavljen je tekst hrvatska himna, 14. ožujka 1835. Antun Mihanović, jedan od pjesnika hrvatskog narodnog preporoda, napisao je domoljubnu pjesmu Horvatska domovina. Horvatska domovina objavljena je 14. ožujka 1835. godine na naslovnoj stranici desetog broja književnog lista Danica.

Prvi sabor u hrvatskoj povijesti u koji su njegovi zastupnici birani putem izbora, 25. ožujka 1848. godine. Hrvatski sabor sazvan 1848. godine bio je prvi sabor u hrvatskoj povijesti u koji su njegovi zastupnici birani putem izbora. Hrvatski staleški sabor preobražen je u jednodomno predstavničko tijelo, čime je udaren temelj razvoja modernog hrvatskog parlamenta.

Prvi saborski govor na hrvatskom jeziku. Ivan Kukuljević Sakcinski održao je 2. svibnja 1843. godine, prvi službeni govor na hrvatskom jeziku u povijesti Sabora.

Prvi sačuvani povijesni spomen grada Zagreba. Dana 26. travnja datirana je znamenita Felicijanova povelja iz 1134. godine. Za grad Zagreb ona je iznimno značajna jer predstavlja najstariji sačuvani dokument u kojem je izrijekom spomenuto ime Zagreba. Felicijan, po kojem se zove povelja, bio je nadbiskup Ugarskog grada Ostrogona (ostrogonski nadbiskupi bili su kroz povijest značajni kao primasi čitave Ugarske).

Prvi spomen najstarijih predaka plemićke obitelji Keglević. Prvi spomen najstarijih predaka plemićke obitelji Keglević datiran je s 12. veljače 1322. godine. Radi se o ispravi o sporu između predaka te obitelji sa Stjepanom Dušićem iz roda Bilinjana oko posjeda između Krneze i Krbavacluga.

Prvi spomen Slatine, 1. rujna 1297. godine. Slatina je naselje između Papuka i rijeke Drave, ispod jednog papučkog prijevoja.

Prvi TV kalendar emitiran je 3. siječnja 1976. godine. Prvi je put emitirana TV kalendar kojeg su osmislili Obrad Kosovac i Vladimir Fučijaš koji su uređivali emisiju tijekom tri desetljeća.

Prvi višestranački izbori. Dana 22. travnja 1990. održani su u Hrvatskoj prvi višestranački parlamentarni izbori. Hrvatska je tada još bila u sastavu SFRJ kao Socijalistička Republika Hrvatska (SRH).

Prvi vlak u Zagrebu, 1. listopada 1862. godine. Izgrađena pruga Zidani Most – Zagreb – Sisak, Gradnja pruge od Siska preko Zagreba, pa do Zidanog Mosta počinje 1861., a već godinu dana kasnije Zagreb je vlakom povezan s Trstom, Ljubljanom, Mariborom, Grazom i Bečom.

Prvo dragovoljno društvo vatrogasaca. Prvo dobrovoljno vatrogasno društvo osnovano je 1864. u Varaždinu, a prva profesionalna vatrogasna postrojba 1863. u Rijeci.

Prvo postrojavanje Zbora narodne garde. Povijesni događaj prvog postrojavanja Zbora narodne garde (ZNG) održan je 28. svibnja 1991. na stadionu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu.

Prvo Prvenstvo Hrvatske i Slavonije u sanjkanju, 22. siječnja 1911. Na Samoborskom gorju organizirano je prvo **Prvenstvo Hrvatske i Slavonije u sanjkanju** za pojedince te za muške i ženske parove. Staza od perivoja Plešivice do gostionice »Horvat« (danas »Vidikovac«) u duljini od 1200 metara bila je dobro uređena. Članovi HAŠK-a utabali su snijeg, a bilo je sagrađeno i pet snježnih nasipa na oštrim zavojima. Natjecalo se gotovo cijelog dana.

Prvo samoposluživanje u povijesti Hrvatske otvoreno je u zagorskom Ivancu 17. prosinca 1956. godine. Postoje i navodi da se radilo o prvom samoposluživanju na prostoru cijele Jugoistočne Europe.

Prvo spominjanje Rijeke. Današnji grad Rijeka prvi put spominje se pod latinskim nazivom *Flumen sancti Viti*, što u prijevodu znači *Rijeka sv. Vida*. Spomen potječe iz zapisa mletačkog Velikog vijeća od 20. prosinca 1281. godine. Sveti Vid je zaštitnik naselja još od 4. stoljeća. Rijeka je u to vrijeme utvrđeni gradić koji se dijeli u dva dijela. U srednjovjekovnom kaštelu žive pripadnici višeg sloja i Crkve, a u drugom dijelu su trgovci i obrtnici, koji svoj grad nazivaju Rika. Već u 15. stoljeću u Rijeci je živjelo oko 3000 stanovnika.

Prvo spominjanje Varaždina. Varaždin je jedan od najstarijih hrvatskih gradova, čije se povijesno ime Garestin prvi put spominje 20. kolovoza 1181. u ispravi hrvatsko-ugarskog kralja Bele III.

Prvo zasjedanje Sabora o kojem postoji sačuvani zapisnik. Prvo zasjedanje sabora o kojem postoji sačuvan zapisnik održano je 19. travnja 1273. godine u Zagrebu. Taj se sabor u Zagrebu može smatrati začetnikom tradicije današnjeg Hrvatskog Sabora.

Prvo zlato na Olimpijskim igrama. Hrvatska rukometna reprezentacija osvojila je prvu zlatnu medalju za Hrvatsku na Olimpijskim igrama u Atlanti 1996. godine. Vaterpolisti su osvojili srebrenu olimpijsku medalju.

Pula je uvela tramvaj, 25. ožujka 1904. godine. Početkom 20. stoljeća Pula je doživjela nagli rast i razvoj. U njoj se nalazio Arsenal i ratna mornarica Austro-Ugarske Monarhije, pa je u Pulu dolazilo stanovništvo iz svih krajeva nekadašnje Austro-Ugarske.

Radio Zagreb. 1926. Halo, halo! Ovdje radio Zagreb! Bile su prve riječi prve zagrebačke spikerice Božene Begović, s čime je u rad puštena prva radio postaja na ovom djelu Europe.

Rakovička buna. Rakovička buna, ustanak za odcjepljenje Hrvatske od Austro-Ugarske Monarhije, što su ga od 7. do 11. listopada 1871. izveli Eugen Kvaternik i njegovi suradnici oko Rakovice kraj Slunja, na području Vojne krajine.

Rana prilika za sjedinjenje Dalmacije s Hrvatskom. Dana 5. ožujka 1860. sazvaio je car Franjo Josip u Beč tzv. pojačano Carevinsko vijeće (njem. *verstärkter Reichsrat*). U njega je pozvano, osim stalnih carskih savjetnika iz uobičajenog Carevinskog vijeća, još i 38 uglednika iz raznih krajeva Monarhije, s namjerom da svaka od habsburških zemalja ima svog zastupnika.

Rapalski ugovor, sporazum između Kraljevine SHS i Kraljevine Italije, potpisan je 12. studenog 1920. u Rapallu, gradiću blizu Genove.

Ratificiran ugovor o pripajanju Rijeke Italiji 1924. godine. Ugovor kojim je Rijeka pripala Italiji službeno je ratificiran 22. veljače 1924. godine. Taj ugovor sklopile su Kraljevina SHS i Kraljevina Italija u Rimu i njime je teritorij Rijeke de facto i de jure prepušten Italiji.

Razgraničenje Italije i SFRJ-a, 27. listopada 1954. godine. Slobodni teritorij Trsta (STT) osnovan je nakon Drugog svjetskog rata. Bila je to neutralna država koja je osnovana kako bi se riješio problem tog višetničkog i višejezičnog područja te smanjila teritorijalna svojatanja tog strateški vrlo važnog područja.

Referendum o neovisnosti Hrvatske. Povijesni referendum o hrvatskoj samostalnosti održan je 19. svibnja 1991. godine.

Republika Hrvatska postala 1. travnja 2009. članica NATO pakta. Dana prvog travnja 2009. Republika Hrvatska pristupila je Sjevernoatlantskom savezu (engl. *North Atlantic Treaty Organization* – NATO). Istovremeno s Hrvatskom, članica NATO-a postala je i Albanija. Prije pristupanja Hrvatske NATO-u savez je imao 26 članica.

Republika Hrvatska postala članica Europske unije 1. srpnja 2013. godine. Republika Hrvatska započela je 3. listopada 2005. godine pregovore o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, a 1. srpnja 2013. primljena je u EU. Stupio je na snagu Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Republika Hrvatska potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Republika Hrvatska potpisala je SSP 29. listopada 2001. godine u Luksemburgu. Nakon potpisivanja Sporazuma započeo je proces ratifikacije u Republici Hrvatskoj, Europskom parlamentu i svim državama članicama Unije. Sporazum je stupio na snagu 1. veljače 2005. godine, a prestao je važiti ulaskom Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije 1. srpnja 2013.

Republika Hrvatska primljena u UN. Dvadesetdrugog svibnja 1992. godine hrvatska delegacija predvođena predsjednikom Republike Hrvatske, dr. Franjom Tuđmanom, u New Yorku nazočila je primanju države u punopravno članstvo Ujedinjenih naroda.

Republika Hrvatska ušla je u Schengen i eurozonu, 1. siječnja 2023. godine.

Rezolucija o otcjepljenju Međimurja od Mađarske, 9. siječnja 1919. Velika narodna skupština donijela Rezoluciju o odcjepljenju Međimurja od mađarske države.

Rijeka dobila Autonomiju, 1779. godine. Grad Rijeka (tal. *Fiume*) prvi je put dobio autonomiju 1719. kada je proglašena slobodnom lukom odlukom cara Karla VI. Godine 1776. carica Marija Terezija dodjeljuje Rijeku izravno Kraljevini Hrvatskoj, da bi samo nakon tri godine gradu i okolici ponovo promijenila status.

Rijeka dobila modernu zgradu kazalište, 3. listopada 1885. godine. Dana 3. listopada 1885. otvoreno je novo Općinsko kazalište (*Teatro Comunale*). u Rijeci. Zgradu su projektirali bečki arhitekti Herman Helmer i Ferdinand Fellner, ornamentalne radove izradio je venecijanski kipar August Benvenuti, a stropne slike bečanin Franz Matsch.

Rijeka i Trst proglašeni slobodnim lukama Habsburške Monarhije, 18. ožujka 1719. godine. Car Karlo VI. proglasio je slobodu pomorskog prometa i trgovanja u lukama Rijeka i Trst.

Rimski ugovori, ugovori koje je Nezavisna Država Hrvatska sklopila s Kraljevinom Italijom u Rimu 18. V. 1941. Potpisali su ih A. Pavelić i B. Mussolini.

Sabor potvrdio diplomu Sveučilišta u Zagrebu, 3. studenoga 1671. godine. Sveučilište u Zagrebu utemeljeno je u drugoj polovici 17. stoljeća i najstarije je sveučilište s neprekidnim djelovanjem u Hrvatskoj te među najstarijima u Europi. Diplomom rimskoga cara i ugarsko-hrvatskoga kralja Leopolda I. počinje njegova povijest u rujnu 1669., kada su priznati status i povlastice sveučilišne ustanove tadašnjoj Isusovačkoj akademiji u slobodnom kraljevskom gradu Zagrebu.

SAD priznao neovisnost Republike Hrvatske. 7. travnja 1992. godine, predsjednik Sjedinjenih Američkih Država George H. W. Bush potpisao je dugo očekivani dokument o priznavanju Republike Hrvatske.

SAD zaključile (29. svibnja 1992.) da Jugoslavija više ne postoji, ali ne smatraju Srbiju i Crnu Goru njenim nasljednicima.

Samoborček je naziv za vlak, odnosno uskotračnu željeznicu koja je spajala Zagreb sa Samoborom od 1901. do 1979. godine. Počeo je voziti 16. siječnja 1901. godine.

Samoborček, prvi motorni vlak . Prvi motorni vlak svečano je pušten u promet 29. travnja 1959. Radilo se tada o jednom od prvih vlakova u svijetu kojemu su i glavni nosivi dijelovi bili izgrađeni od aluminijske legure.

Sarajevski atentat. U Sarajevu je 28. lipnja 1914. godine izvršen atentat na austrijskog nadvojvodu i austrougarskog prijestolonasljednika Franju Ferdinanda i njegovu suprugu Sofiju za službenoga posjeta Sarajevu.

Sarkofag kraljice Jelene Slavne . Arheolog don Frane Bulić pronašao je sarkofag i nadgrobni natpis hrvatske kraljice Jelene, razbijen u devedeset komada, 28. kolovoza 1898. godine. Do otkrića je došao pri arheološkom istraživanju temelja nekadašnje starohrvatske bazilike koja se nalazi pokraj današnje crkve Gospe od Otoka u Solinu.

Savez klizanja i hokeja na ledu. U Zagrebu je 9. prosinca 1935. osnovan Savez klizanja i hokeja na ledu, iako je hokej na ledu u Hrvatskoj postojao još 30 godina ranije, s obzirom na to da je Dr. Franjo Bučar, pionir hrvatskog sporta još davne 1894. god. osnovao klizačku sekciju.

Savezničko bombardiranje Splita, 3. lipnja 1944. godine. U subotnje jutro, malo poslije 10,00 sati, svega nekoliko sekundi nakon proglašenja uzbune, američki su zrakoplovi započeli bombardiranje.

Savezničko bombardiranje Zadra, 1943-44. Prvi veći zračni napad savezničkih snaga na Zadar izveden je navečer 2. studenoga 1943. godine, kada je među ostalim objektima razoren dom za nezbrinutu djecu, a slijedili su veliki napadi 28. studenoga (preko 200 žrtava), te 16. i 30. prosinca iste godine.

Seljačka buna započela je 28. siječnja 1573. godine. Napadom na Cesargrad započela je Seljačka buna (ili Hrvatsko-slovenska seljačka buna, po suvremenicima nazivana još i Velika seljačka buna ili Seljački rat) pod vodstvom Ambroza Gubeca (kasnije nazvan Matija) iz Gornje Stubice.

Seljačka buna. 1573. krvavo je ugušena Seljačka buna. Dana 7. veljače 1573. godine ban Drašković okuplja u Zagrebu vojsku za napad na ustanike u Zagorju, a idućega dana Gregorićeva vojska poražena je u bitci kod Šempetra. Jedino su ostali neporaženi Gupčevi pobunjenici (oko 6000) u Hrvatskom zagorju kod Stubičkih Toplica.

Seljačka buna. Bitka kod Kerestince, 1573. godine. Godine 1573. seljaci su se pobunili protiv feudalaca. Pobuna je započela na vlastelinstvu Franje Tahija. Tah se istaknuo u borbama protiv Osmanlija zbog čega je imao veliku podršku kod Habsburgovaca. Bio je gospodar Susedgrada i Stubice.

Seljačka koalicija, 1927. godine. Sredinom dvadesetih godina 20. stoljeća u Kraljevini SHS dolazi do neočekivanih političkih zaokreta. Prvo Stjepan Radić iz naziva svoje stranke (Hrvatska republikanska seljačka stranka) izbacuje pojam republikanska te priznaje Vidovdanski ustav i dinastiju Karađorđevića, nakon čega stranka pod novim – starim imenom Hrvatska seljačka stranka ulazi u vladu 1925. godine.

Sibinjske žrtve, ubijeni hrvatski seljaci 1935. godine. Dana 19. veljače 1935. u Sibinju pored Slavenskog Broda mučki su ubijeni hrvatski seljaci od strane protuhrvatski raspoloženog režima Kraljevine Jugoslavije. Ubijeno je njih osmero, a dan kasnije još šestoro iz obližnje Gornje Vrbe i Rušćice.

Slavko Kvaternik oslobodio Međimurje od Mađara. Na Badnjak 1918. godine naoružane jedinice iz Hrvatske stigle su preko Drave u Međimurje i oslobodile ga od Mađara. Zbog brojčane slabosti, Mađari se nisu ni usudili suprotstaviti pridošlim hrvatskim snagama. Hrvatsku vojsku vodio je pukovnik austrougarske carske i kraljevske vojske Slavko Kvaternik.

Slavonija je oslobođena od Osmanlija. Dana 26. siječnja 1699. godine potpisan je znameniti Mir u Srijemskim Karlovcima, kojim je najveći dio Slavonije i Ugarske službeno i trajno oslobođen vlasti Osmanskog Carstva. Zaključcima ugovora svakoj strani pripao je dio

zemalja osvojenih dotadašnjim ratovanjima prema načelu što tko posjeduje, neka mu i ostane (lat. *uti possidetis, ita possideatis*).

Slobodan Milošević je na Gazimestanu najavio srpsku agresiju. Prigodom proslave 600. obljetnice Kosovske bitke na Gazimestanu, na Vidovdan 28. lipnja, 1989. godine, Slobodan Milošević najavio je srpsku agresiju na Hrvatsku, Sloveniju i Kosovo.

Slomljena moć hrvatskih velikaša Šubića Bribirskih, 1322. godine. Značajan uspon Šubića počinje početkom 12. stoljeća, kada oni zajedno s predstavnicima ostalih hrvatskih plemena, ukupno njih dvanaest, godine 1102. sklapaju državni ugovor (*Pacta Conventa*) s ugarskim kraljem Kolomanom iz dinastije Arpadovića.

Split poharala epidemija kuge, 1607. godine. Epidemija kuge nekoliko je puta tijekom povijesti poharala grad Split. Prva epidemija zabilježena je 1348. godine u vrijeme velike pandemije "*Crne smrti*" koja se iz Azije, preko Sredozemlja, proširila cijelom Europom i desetkovala stanovništvo Starog kontinenta.

Spomenik banu Josipu Jelačiću u Zagrebu. Kip banu Josipu Jelačiću svečano je otkriven na glavnom zagrebačkom trgu 16. prosinca 1866. godine. Izradio ga je kipar Anton Fernkorn. Sedam godina nakon smrti bana Jelačića postavljen je brončani kip.

Spomenik banu Josipu Jelačiću. Dana 27. ožujka 1990. Skupština grada Zagreba donijela je odluku da se spomenik hrvatskog bana Josipa Jelačića ponovo postavi na Trg Republike, odakle su ga komunističke vlasti odstranile 1947. godine.

Sporazum Cvetković – Maček i Banovina Hrvatska. Nakon višemjesečnih pregovora 26. kolovoza 1939. potpisan je čuveni sporazum Cvetković-Maček kojim je ustrojena Banovina Hrvatska kao zasebna teritorijalna jedinica unutar Kraljevine Jugoslavije.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju 2005. godine. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju ili skraćeno SSP (*engleski Stabilisation and Association Agreement; francuski L'accord de stabilisation et d'association*) predstavlja novu generaciju sporazuma o pridruženom članstvu za države obuhvaćene Procesom stabilizacije i pridruživanja.

Sporazumi Tito – Šubašić, 16. lipnja 1944. Između Josipa Broza Tita i Ivana Šubašića (kao predstavnika svojih Vlada) potpisana su dva sporazuma:

Sramna prodaja Dalmacije za šaku dukata. Ugarsko-hrvatski kralj Ladislav Napuljski je 9. srpnja 1409. godine prodao Mletačkoj Republici svoja prava na Dalmaciju za svega 100.000 dukata.

Srbi razarali Dubrovnik. Šestog prosinca 1991. godine izveden je najžešći napad na Dubrovnik tijekom Domovinskog rata, a na meti agresora posebno je bila stara gradska jezgra.

Srpanjske žrtve na zagrebačkom Markovom trgu. Srpanjske žrtve naziv je za žrtve pokolja koji se zbio 29. srpnja 1845. godine u Zagrebu prilikom protumađaronskih prosvjeda.

Srpski upad u monetarni sustav SFRJ. Dana 26. prosinca 1990. godine Srbija je tajno upala u monetarni sustav Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Uzela je od Narodne

banke Jugoslavije sredstva u vrijednosti oko 2,6 milijardi njemačkih maraka. Time je Socijalistička Republika Srbija zapravo probila čitav financijski sustav SFRJ-a.

Srpsko-crnogorska agresija na Dubrovnik i dubrovačko primorje, 1. listopada 1991. godine. Rano u jutro 1. listopada 1991. godine pokrenut je opći napad na šire područje grada Dubrovnika. Rezervisti Jugoslavenske narodne armije i mahom dobrovoljci Teritorijalne obrane Crne Gore prešli su državnu granicu na Debelom brijegu i krenule prema Konavlima.

Srušen Maslenički most. Hrvatska vojska bila je prisiljena srušiti Maslenički most 21. studenog 1991. godine da spriječi potpuno okruženje već ugroženog grada Zadra i cijele sjeverne Dalmacije. Most je, s obzirom na okupaciju Knina i ostalih dijelova sjeverne Dalmacije i Like, ostao jedina kopnena veza južne Hrvatske s ostatkom zemlje. Hrvatska vojska je Maslenički most branila do zadnjeg trenutka, ali nakon pada Ravnih Kotara s Novigradskim morem u ruke neprijatelja, da bi se spasio Zadar, donesena je teška odluka o rušenju mosta.

Stradavanje djece u Slavonskom Brodu. Nedjelja, 3. svibnja 1992. bila je krvava nedjelja za Slavonski Brod. Grad je proživljavao jedan od najtežih trenutaka u svojoj povijesti.

Strossmayerova galerija. Galerija starih majstora, pri JAZU u Zagrebu, otvorena je 9. studenoga 1884. godine zahvaljujući nastojanjima biskupa Josipa Jurja Strossmayera. Danas ta galerija nosi naziv, u čast svog osnivača, Strossmayerova galerija starih majstora.

Studenti spalili mađarsku zastavu u Zagrebu, 16. listopada 1895. godine. Spaljivanje mađarske zastave na Trgu bana Jelačića 16. listopada 1895. bio je izraz studentskog bunta protiv mađarizacije u Hrvatskoj.

Studentski štrajk na Zagrebačkom sveučilištu. Dana 22. studenoga 1971. godine započeo je studentski štrajk na Zagrebačkom sveučilištu. Štrajk je trajao do 3. prosinca 1971. godine.

Stvaranje hitne pomoći u Zagrebu. Dana 16. listopada 1909. godine. "*Braća hrvatskog zmaja*" sazvala su veliki zbor u svratištu "*Tri gavrana*" kojemu su prisustvovali mnogi poznati liječnici, lijekarnici, ugledni građani, predstavnici Zbora liječnika, Crvenog križa, predstavnici raznih dobrotvornih društava, Automobilskog kluba, Zanatlijskog pomoćnog društva i Gostioničarskog saveza. Na tom je zboru gradski fizik dr. Milan Figatner obrazložio potrebu Društva za spasavanje te je apelirao na pojedince i ustanove da se angažiraju u prikupljanju sredstava.

Sukob kod Maršalke, 2. srpnja 1991. godine. Građani Zagreba pokušali spriječiti izlazak tenkova iz vojarnje „*Maršal Tito*“. Vojarna "*Maršal Tito*" popularno nazvana "*maršalka*" bila je smještena odmah do novozagrebačkog naselja Travno, a ujedno je bila i najveća vojarna JNA u Zagrebu. U sukobu građana i pripadnika ZNG-a s JNA poginule su četiri osobe, tri ročnika i jedan civil. Poginuo je Raveno Čuvalo, prva civilna žrtva borbi u Zagrebu. Bilo je mnogo ranjenih na obje strane. Zapaljen je jedan tenk.

Sv. Vlaho, zaštitnik Dubrovnika, 972. godine. Nakon što su pokorili Neretljane 971. godine Mlečani su naumili osvojiti i Dubrovnik. Naum im je bio da grad napadnu prijevarom,

tijekom noći. Tada se pobožnom svećeniku Stojku, župniku crkve sv. Stjepana, ukazao sv. Vlaho i upozorio ga na namjere Mlečana.

Sveti Josip proglašen je zaštitnikom Kraljevine Hrvatske 10. lipnja 1687. godine.

Odlukom hrvatskoga sabora na zasjedanju 9. i 10. lipnja 1687. sveti Josip proglašen je zaštitnikom domovine Hrvatske.

Sveti Nikola Tavelić – prvi hrvatski svetac i mučenik, 21. lipnja 1970. Šibenski biskup Antun Josip Fosco, postavši biskupom, pokrenuo je god. 1880 postupak da bi Sveta Stolica dopustila štovati Nikolu Tavelića kao blaženika.

Sveučilište u Zagrebu osnovano je 23. rujna 1669. godine. Početak rada Sveučilišta u Zagrebu, formalno-pravno, započinje 23. rujna 1669. godine kada su Diplomom rimskog cara i ugarsko-hrvatskog kralja Leopolda I. priznati status i povlastice sveučilišne ustanove tadašnjoj isusovačkoj Akademiji u slobodnom kraljevskom gradu Zagrebu. Diploma se čuva u Hrvatskom državnom arhivu.

Šibensko kazalište otvoreno je 29. siječnja 1870. u tada najvećoj (500 sjedala) i velebnj zgradi. Kazališnu zgradu sagradili su dioničari (šibenski građani), njih 28. Projektant zgrade bio je Trogirani, ing. Josip Slade. Šibensko kazalište spada među najstarija kazališta u Hrvatskoj. Zgrada je svečano otvorena predstavom Teobalda Ciconija, Kip od mesa.

Štovanje Majke Božje Kamenitih vrata. Početak štovanja Majke Božje Kamenitih vrata povezan je s požarom koji je kasno navečer, s 30. na 31. svibnja 1731. godine buknuo u zgradi sjemeništa sv. Josipa i proširio se, najprije po cijelom Gornjem gradu, a sutradan i susjednim Kaptolom.

Talijanska vojska okupirala hrvatska područja, 4. studenoga 1918. godine. Sile Antante (Velika Britanija, Francuska i Rusija) obećale su Italiji hrvatski teritorij (Londonski ugovor ili Londonski tajni ugovor. 26. travnja 1915.) ako Italije uđe u rat na strani sila Antante. Talijani su odmah nakon završetka I. svjetskog rata, 4. studenoga 1918., zaposjeli od hrvatskih krajeva Istru, Rijeku, otoke Cres, Lošinj i Lastovo te grad Zadar.

Talijanska vojska okupirala Šibenik. Dana 6. studenog 1918. godine talijanska vojska započela je okupaciju Šibenika. Naime, toga su dana u šibensku luku uplovili talijanski ratni brodovi, s kojih su se zatim talijanske postrojbe iskrcale u grad.

Tehnički muzej u Zagrebu. Odluka o osnivanju **Tehničkog muzeja u Zagrebu** donesena je 21. prosinca 1954. godine. Veliku zaslugu za osnivanje tog muzeja imao je dr. Božo Težak, tadašnji profesor na Sveučilištu u Zagrebu. Težak, koji je po obrazovanju bio prvenstveno kemičar, no kasnije se bavio i informatikom, bio je dugogodišnji predsjednik Savjeta Tehničkog muzeja. Inspiraciju za muzej dali su mu veliki svjetski znanstveno-tehnički muzeji.

Tenk JNA zdrobio crvenog Fiću u Osijeku. Jedan od najzapamćenijih događaja iz Domovinskog rata dogodio se 27. lipnja 1991. godine u Osijeku. Crvenog Fiću osječkih registracijskih oznaka bezobzirno je pregazio tenk T-55 Jugoslavenske narodne armije, pri prolasku gradom. Incident se dogodio na raskrižju Vukovarske i Trpimirove (tada Kleinove) ulice u Osijeku, a Fiću je na put tenku hrabro dovezao Branko Breškić, hrvatski branitelj.

Tiskan Senjski glagoljski misal. Blaž Baromić je 7. kolovoza 1494. godine u Senju tiskao Rimski misal, odnosno **Senjski glagoljski misal**. Senjski glagoljski misal je četvrta po redu hrvatska inkunabula.

Tiskana Vitezovićeve kronika, 1696. Desetak godina nakon uništenja obitelji Zrinski, Pavao Ritter-Vitezović priklanja se Habsburzima i carskom dvoru.

Tito izabran za partijskog sekretara na tajnom sastanku 1928. godine. Na sjednica zagrebačke organizacije KPJ Josip Broz izabran za sekretara. Bila je to tzv. VIII. partijska konferencija zagrebačke partijske organizacije, a vrlo je zanimljivo da je održana u jednoj kući na Pantovčaku.

Titova privremena vlada. Dana 30. studenog 1943. godine imenovana je svojevrsna prva Titova privremena jugoslavenska vlada, zvana Nacionalni komitet oslobođenja Jugoslavije (NKOJ). NKOJ nije bio međunarodno priznat. Ta je vlada imenovana na Drugom zasjedanju Antifašističkoga vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije (AVNOJ-a) u Jajcu, Dakako, u tom je trenutku još uvijek trajao Drugi svjetski rat pa je NKOJ mogla biti samo privremena vlada (velik dio teritorija još je uvijek bio pod neprijateljskom kontrolom).

Tjeralica za generalom Antom Gotovinom 26. srpnja 2001. godine. Haaški sud podigao je optužnicu protiv generala Ante Gotovine, optuživši ga za planiranje etničkog čišćenja i ratne zločine tijekom akcije Oluja 1995.

Torcida, klub navijača Hajduka. **Torcida** (puni naziv: Klub navijača Hajduka Torcida, skraćeno: KNH Torcida) navijačka je skupina Hrvatskog nogometnog kluba Hajduka, osnovana 28. listopada 1950. godine. Torcida je najstarija navijačka skupina u Europi.

Tramvajska nesreća u Dubrovniku. U subotu 7. ožujka 1970. oko 9 sati dogodila se jedna u najtežih prometnih nesreća u 60-godišnjoj povijesti dubrovačkog tramvaja. Tramvaj broj 5, koji je prometovao na relaciji Pile-Lapad, spustio se velikom brzinom Ulicom maršala Tita na posljednje tramvajsko stajalište gdje je iskočio iz tračnica, a zatim pojurio 27 metara na suprotnu stranu ceste, srušio ogradni zid i strovalio se s visine od četiri metra u gradski park tik kod ulaza kroz zidine u stari dio grada. U nesreći je jedna osoba poginula, a 14 ih je ozlijeđeno; pretpostavlja se da je nastao tehnički kvar. Ubrzo nakon nesreće tramvaj je u Dubrovniku prestao voziti.

Treći posjet Pape Ivana Pavla II. Hrvatskoj, 5. lipnja 2003. godine.

Tržnica Dolac u Zagrebu otvorena je 1. rujna 1930. godine na mjestu starih zidina koje su srušene (o tome svjedoči ulica Pod zidom). Nakon što je odlučeno da se preseli stara tržnica Harmica na mjestu današnjeg Trga bana Josipa Jelačića, raspravljalo se o lokaciji nove gradske tržnice. Lokaciju između crkve sv. Marije i Kaptola predložio je arhitekt Viktor Kovačić koji je sudjelovao u regulaciji potoka Medveščaka. Osim zidina porušeno je nekoliko kuća u starom gradskom naselju Dolac.

Tvornica Frank započela s radom, 1893. godine. Franck d.d. je hrvatska tvrtka za proizvodnju kave, čaja i snack proizvoda.

U promet je uvedena hrvatska kuna. Na Dan državnosti, 30. svibnja 1994. godine, uvedena je kuna kao novčana jedinica Republike Hrvatske, s podjelom na 100 lipa, zamjenom za hrvatski dinar u odnosu 1:1000. Zamijenila je privremeni novac, zapravo novčani bon, hrvatski dinar koji je bio uveden 23. prosinca 1990. godine i kojim se Hrvatska definitivno u novčarskome pogledu odcijepila od već bivše federativne Jugoslavije.

U promet puštena Zagrebačka uspinjača, 8. listopada 1890. godine. Gradska uspinjača je jedan od najpoznatijih simbola grada Zagreba. Iako joj to nije bila prvotna namjena, s vremenom je postala i nezaobilazna turistička atrakcija grada Zagreba. Puštena je u promet 8. listopada 1890. godine u tadašnjoj Bregovitoj ulici (današnja ulica Josipa Eugena Tomića – Tomićeva).

U pulskoj zvjezdarnici 10. travnja 1880. godine otkriven golemi asteroid Kleopatra. Asteroid Kleopatra ima oblik pseće kosti veličine čitave Slavonije. Udar takovog objekta u Zemlju uništio bi život na njoj. Srećom, Kleopatra se nalazi na takvoj udaljenosti od Zemlje da je potpuno isključena mogućnost sudara.

U Zagrebu je održana prva utakmica u Hrvatskoj u hokeju na ledu prema „kanadskim pravilima“, a odigrali su je HAŠK i Zagrebačko klizačko društvo, 1924. godine.

U Zagrebu održan prvi opći Sabor HDZ-a (24. i 25. veljače 1990.).

U Zagrebu rođen petmilijarditi stanovnik Zemlje. Dana 11. srpnja 1987. rodio se u Zagrebu Matej Gašpar, kojeg je UN proglasio petmilijarditim stanovnikom planeta Zemlje.

Ugovor Kraljevstva SHS i Italije o Rijeci, 27. siječnja 1924. godine. Premda je Rapalskim ugovorom iz 1920. Rijeka dobila potpunu slobodu i nezavisnost, gubi je 27. siječnja 1924. Rimskim ugovorom kojim Kraljevstvo SHS pristaje na priključenje Rijeke Italiji. Kapitulacijom Italije riječko pitanje ponovno postaje aktualno, a komunistička jugoslavenska vlast 1945. godine oslobađa grad od Njemačke okupacije. Mirovnim ugovorom u Parizu 1947. Rijeka je uz Istru službeno pripojena Hrvatskoj i Jugoslaviji.

Uhićen zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Dana 18. rujna 1946. godine uhićen je zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Uhititi su ga dale tadašnje komunističke jugoslavenske vlasti, a zatim su pokrenule protiv njega montirani sudski proces. Alojzije Stepinac uhićen je oko 5 sati i 30 minuta ujutro na području Nadbiskupskog dvora na Kaptolu, u vrijeme kad se pripremao služiti Svetu Misu.

Uhićeni Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan, u travnju 1670. godine. Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan uhićeni su u Beču na prijevare. Tu dvojicu hrvatskih velikaša optužili su za sklapanje urote i podizanje ustanka protiv Leopolda I. Habsburškog, tadašnjeg vladajućeg kralja Hrvatske i Ugarske te cara Svetog Rimskog Carstva.

Ujedinjenje Gradeca i Kaptola. Na poticaj bana Josipa Jelačića, 7. rujna 1850. godine, car Franjo Josip I. objavljuje carski patent kojim se u jedan, slobodni, kraljevski glavni grad Zagreb udružuju sve dotadašnje samostalne jedinice.

Ujedinjenje Vojne Krajine s Hrvatskom 1881. godine. Usprkos brojnim zahtjevima Hrvatskoga sabora, Vojna je krajina razvojačena tek 8. kolovoza 1873. godine, a odluka o ponovnom ujedinjenju s maticom zemljom donesena je 15. srpnja 1881. godine.

Ukazanja u Međugorju, 1981. godine. Međugorje je naseljeno mjesto u općini Čitluk, Federacija BiH. Na vrhu brda Križevac, 1933. sagrađen je križ za 1900. godišnjicu razapeća Isusa Krista na kojem se nalazi natpis: Isusu Kristu, Otkupitelju ljudskog roda, u znak svoje vjere, ljubavi i nade, u spomen 1900. godišnjice Muke Isusove.

Ukrajina priznala Hrvatsku. Dana 11. prosinca 1991. priznala je Ukrajina nezavisnost Republike Hrvatske. Taj čin imao je za nas posebno značenje jer je Ukrajina bila prva članica Ujedinjenih naroda koja je priznala Hrvatsku. Naime, RH su prije Ukrajine priznale samo dvije države – Slovenija i Litva, a one još nisu bile primljene u UN.

Umjetnički paviljon u Zagrebu. Umjetnički paviljon jedan je od simbola Zagreba. Zgrada Umjetničkog paviljona dovršena je 1898., a svečano otvaranje bilo je 15. prosinca 1898. reprezentativnom izložbom *Hrvatski salon*.

Umrla je Katarina Zrinska. Hrvatska plemkinja Katarina Zrinska, supruga smaknutog bana, umrla je 16. studenoga 1673. godine. Bila je supruga hrvatskog bana Petra Zrinskog, koji je smaknut 1671. godine zbog sudjelovanja u uroti. U tom je kontekstu Katarina poznata po oproštajnom pismu koje joj je Petar napisao, a zanimljivo je da je i sama sudjelovala u spomenutoj uroti.

UNPROFOR. Rezolucijom 743. Vijeća sigurnosti UN-a 21. veljače 1992. osnovane su zaštitne snage Ujedinjenih naroda ili UNPROFOR (*United Nations Protection Force*) ili popularno »*Plave kacige*«. Njihova misija bila je u prvom redu razdvajanje strana u sukobu, odnosno stvaranje svojevrstne »tampon zone«. Istom rezolucijom u Hrvatskoj su uspostavljene četiri UNPA zone, odnosno sektora, u kojima su bile razmještene UN-ove zaštitne snage.

Urban Pavao poginuo je 6. prosinca 1991. Na Stradunu, ispred gradskog zvonika, poginuo je od granate 22-godišnji fotoreporter Pavo Urban, suradnik Dubrovačkog vjesnika i Slobodne Dalmacije. Svoje posljednje fotografije snimio je sa samog mjesta pogibije, njegova posljednja fotografija kasnije je nazvana *Kamena prašina nad Gradom*.

Uspješno prijavljeni prvi hrvatski patent 1876. godine. Hrvatski izumitelj i stručni pisac Ferdinand Kovačević 12. veljače 1876. godine prijavio je prvi hrvatski patent. Radilo se o u tzv. dupleksnoj i kvadrupleksnoj vezi, izumu u telegrafiji koji je omogućavao da se istodobno slanje dvaju ili četiriju brzozava preko jedne žice, čime je unaprijedio Morseov izum telegrafskog slanja poruka. Patent je prijavljen u Beču pod rednim brojem 4353., a patentnu ispravu dobio je i od ministarstva u Budimpešti.

Ustanak u Srbu - Pokolj Hrvata. Dana 27. srpnja 1941. godine, kada je počeo oružani ustanak srpskog stanovništva zapadne Bosne i istočne Like protiv vlasti Nezavisne Državne Hrvatske, učinjeni su veliki pokolji hrvatskog i muslimanskog stanovništva od kojih najveći u mjestima: Boričevac pored tzv. ustaničkog mjesta Srb u Lici, pokolj muslimana u Kulen Vakufu, pokolj Hrvata u Krnjeuši kod Bosanskog Petrovca, te masovno ubijanje Hrvata Drvara i Bosanskog Grahova.

Ustaške vlasti uhitile Andriju Hebranga. Dana 25. veljače 1942. godine vlasti NDH uhitile su Andriju Hebranga koji je u to doba bio sekretar Centralnog komiteta Komunističke partije Hrvatske. Dogodilo se to u policijskoj akciji na području općine Stenjevec u Zagrebu.

Ustoličen barun Josip Jelačić za hrvatskoga bana, 1848. Na Katarininom trgu u Zagrebu svečano je ustoličen na bansku čast **Trojedne Kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije ban Josip barun Jelačić Bužimski**. Svečanu povorku činile su čak 93 kočije, pukovnijske postrojbe i za tadašnje prilike tada neviđeno mnoštvo naroda.

Ustrojeno Domobranstvo u Republici Hrvatskoj. Predsjednik RH dr. Franjo Tuđman donio je 24. prosinca 1991. godine odluku o ustrojstvu Domobranstva u Hrvatskoj vojsci.

Domobranstvo je tom odlukom ustrojeno kao posebni dio Hrvatske vojske, i to na teritorijalnom načelu. Prvi zapovjednik Domobranstva bio je general Zvonimir Červenko. Domobranstvo je ukinuto 2003. godine preustrojem HV-a.

Utemeljen Karlovac. Karlovac je relativno mlado naselje kojem se zna točan datum nastanka - 13. srpnja 1579. godine. Po naredbi Karla II. Štajerskog, osnovan je kao tvrđava radi zaštite od turskih osvajanja, u ravnici na utoku Korane u Kupu, podno stare gradine Dubovac. Franz Vaniček navodi podatak da je tvrđava izgrađena na 900 turskih lubanja.

Utemeljen Muzej grada Zagreba. Na poticaj Emilija Laszowskog Družba »*Braća Hrvatskoga Zmaja*« utemeljila je 1907. godine Muzej grada Zagreba, Muzej grada Zagreba je opći kulturno-povijesni gradski muzej koji se sustavno bavi prikupljanjem, obradom i istraživanjem predmeta iz gradske prošlosti.

Utemeljena Gradska knjižnica u Zagrebu, 7. prosinca 1907. godine. Knjižnice grada Zagreba 7. prosinca slave svoj dan, kada su 1907. godine utemeljeni Gradska knjižnica, Državni arhiv u Zagrebu i Muzej grada Zagreba, a sve na inicijativu Družbe „*Braća Hrvatskog Zmaja*“.

Utemeljena je OZNA. OZN ili OZNA (Odjeljenje za zaštitu naroda), bila je komunistička tajna policija Jugoslavije formirana pri Povjereništvu za narodnu obranu Nacionalnoga komiteta oslobođenja Jugoslavije. Odlukom Josipa Broza Tita 13. V. 1944. godine utemeljena je OZNA (akronim od Odjeljenje zaštite naroda), jugoslavenska sigurnosno–obavještajna organizacija.

Varaždin dobio modernu kazališnu zgradu. Moderna zgrada kazališta u Varaždinu svečano je otvorena 25. rujna 1873. godine. Zgradu je projektirao bečki arhitekt Hermann Helmer, a sama izgradnja povjerena je zagrebačkom graditelju Josipu Jambreščaku, koji je Hemlerove nacрте uspješno sproveo u djelo. Na otvorenju je izvedena drama *Poturica* Ivana Kukuljevića Sakcinskog.

Velika Gospa. Velika Gospa dan je svetkovine Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo. Slavi se 15. kolovoza svake godine. Taj je dan i državni blagdan u Republici Hrvatskoj. Hrvati su oduvijek štovali Blaženu Djevicu Mariju i u teškim vremenima i nevoljama molili joj se za pomoć. Pouzdali se u njezin nebeski zagovor časteći je iz zahvalnosti kao kraljicu Hrvata. Zazivali su je kroz povijest i *fidelissima advocata Croatiae* (najvjernija odvjetnica Hrvata).

Velika poplava u Zagrebu. Rijeka Sava izlila se iz korita i poplavila je trećinu grada. U noći s 25. na 26. listopada 1964. rijeka Sava poplavila je Zagreb kada je došlo do pucanja nasipa.

Veliki potres u Zagrebu. Najrazorniji potres u zabilježenoj povijesti Zagreba dogodio se 9. studenog 1880. godine u 7 sati, 33 minute i 3 sekunde. Epicentar je bio sjeveroistočno od Zagreba, između Kašine, Zeline i Kraljeva vrha.

Veliki požar otvorenoga prostora izbio je 30. kolovoza 2007. na otoku Velikom Kornatu i doveo do najveće tragedije u povijesti hrvatskoga vatrogastva.

Veseli grof Patačić osnovao je 1696. godine Društvo vinskih doktora.

Vidačić Štefica postala Miss Europe. Štefica Vidačić, (Požega 1905. – Zürich 2002.), bila je ljepotica i uspješna žena. U Berlinu je na izboru za Miss Europe 15. ožujka 1927. godine izabrana lijepa Zagrepčanka.

Vinodolski zakonik sastavljen je 6. siječnja 1288. godine. Vinodolski zakonik je hrvatski popis običajnog prava pisan na narodnom jeziku.

Vlak slobode. Dvadesetšestog kolovoza 1995. krenuo je iz Zagreba prema Kninu i Splitu poznati *Vlak slobode*. Dogodilo se to 20-ak dana nakon Operacije Oluja i uspješnog oslobođenja Knina, a taj je čin simbolički predstavljao obnovu željezničke veze između Zagreba i Splita.

Vraćeni oteti lipicanci iz Srbije. Nakon niza pregovora Hrvatskoj je iz Srbije 12. listopada 2007. vraćeno 45 konja lipicanske pasmine, od koji osam izvornih konja, a ostali su potomci 88 konja odvedenih 1991. godine iz Lipika

Vrbnički statut, 15. siječnja 1388. godine. Vrbnički statut (Krčki ili Vrbanski) je statut grada Vrbnika iz 1388.

Vritnjak za Khuena Hedervarija, 5. listopada 1885. godine. Pravaš Josip Gržanić udario je 5. listopada 1885. godine bana Khuena Héderváryja nogom u stražnjicu.

Zabrana ilirskog imena. Austrijski car i hrvatsko-ugarski kralj Ferdinand I. zabranio je 11. siječnja 1843. uporabu ilirskog imena, posebice „*u novinama i javnim spisima*“.

Zadarska rezolucija. Predstavnici srpskih političkih stranaka u Austro-ugarskoj potpisali su 17. listopada 1905. godine dokument poznat kao Zadarska rezolucija.

Zadarski mir, 1358. godine. Zadarski mir, mirovni ugovor sklopljen između hrvatsko-ugarskog kralja Ludovika I. Anžuvinca i Mletačke Republike dana 18. II. 1358. u sakristiji crkve samostana sv. Frane u Zadru, kojim je Dalmacija sljedećih pola stoljeća bila inkorporirana u Hrvatsko-Ugarsko Kraljevstvo.

Zagreb dobio javnu električnu rasvjetu. Dana 5. studenoga 1907. u 18.30 sati jedna za drugom palile su se električne svjetiljke na potezu od Frankopanske ulice preko Ilice i Trga bana Jelačića sve do Praške ulice i Zrinjevca.

Zagreb dobio prvi vodovod. Sedmog srpnja 1878. godine svečano je otvoren prvi vodovod u Zagrebu. Tom su prilikom iz njega prve čaše vode popili tadašnji gradonačelnik Stanko Andrijević i ban Ivan Mažuranić.

Zagrebačka biskupija postala nadbiskupija 11. prosinca 1852. godine. Papa bl. Pio IX. (Giovanni Maria Mastai Ferretti) izdao je bulu *Ubi primum placuit* kojom je uzdigao Zagrebačku biskupiju na čast nadbiskupije.

Zagrebačka filharmonija službeno je osnovana 30. studenoga 1919. godine. Pravi početak Zagrebačke filharmonije seže zapravo u 1871. godinu, kad je Ivan pl. Zajc počeo organizirati koncerte s popularnim ulomcima iz opera i simfonija.

Zagrebačka Zvezdarnica. Dana 5. prosinca 1903. otvorena je zagrebačka Zvezdarnica na Popovu tornju. Popov toranj, na vrhu Opatičke ulice, stara je gornjogradska utvrda, podignuta sredinom 13. stoljeća, poslije provale Tatara, zbog straha da bi se takvo nešto moglo ponoviti. Narod ju je zvao Popovim tornjem jer je bila vlasništvo zagrebačkog biskupa.

Zagrebačke punktacije 7. studenoga 1932. godine. Zagrebačke punktacije – hrvatski odgovor na velikosrpsku hegemoniju.

Zagrebački solisti, prvi koncert Zagrebačkih solista bio je 5. siječnja 1954. godine u Bjelovaru. Osnivači ansambla bili su Antonio Janigro, Stjepan Aranjoš i Ivo Vuljević. Ansambl je osnovan 1953. godine u sklopu Radio-televizije Zagreb.

Zahtjev za vraćanje Dalmacije matici, 1860. godine. Hrvati traže vraćanje Dalmacije u matičnu državu: Nakon vojnih poraza u Italiji car Franjo Josip bio je prisiljen 1860. sazvati Carevinsko vijeće kao pripremu za povratak ustavnog uređenja.

Zaklada Ana Rukavina - Želim život. Ana Rukavina (Zagreb, 28. III. 1977. – Zagreb, 26. XI. 2006.), hrvatska novinarka. (vidi 26. studenoga).

Zakon o nazivu i podjeli Kraljevine Jugoslavije na upravna područja, 3. listopada 1929. Dana 3. listopada 1929. godine kralj Aleksandar objavljuje *Zakon o nazivu i podjeli Kraljevine na upravna područja*.

Započeta gradnja HNK u Zagrebu, 22. svibnja 1894. godine. Prvo profesionalno kazalište u Zagrebu izgrađeno je 1834. godine. Izgradio ga je zagrebački veletrgovac i posjednik Kristofor Stanković koji je 1833. dobio glavni zgoditak na bečkoj lutriji u iznosu od 30 000 dukata.

Završen prvi svezak Hrvatske enciklopedije, 1941. godine. Završen prvi svezak Hrvatske enciklopedije. Projekt izrade opće i nacionalne enciklopedije pod nazivom Hrvatska enciklopedija pokrenut je pokraj 1930-ih godina u Zagrebu, tiskanje prvog od 12 zamišljenih svezaka završeno je 10. veljače 1941. godine. Izdavanje enciklopedija nastavljeno je i u NDH, a 5. svezak, zaključno s pojmom „Elektrika”, izdan je na početku 1945. Partizanština je zapljena tiskane primjerke, do kojih je došla, i spalila ih.

Završena šibenska katedrala. Katedrala sv. Jakova u Šibeniku, jedno od najznačajnijih graditeljskih ostvarenja na tlu Hrvatske u 15. i 16. stoljeću, dovršena je 3. prosinca 1536. godine. Odluka o gradnji i početku pripremnih radova donesena je 1402. godine, ali je realizacija započela tek 1431. i s prekidima trajala sve do 1536. godine.

Zid boli – simbol stradanja Hrvata u Domovinskom ratu. Spomenik hrvatskim žrtvama Domovinskog rata **Zid boli** podignut je 26. rujna 1993. godine u Zagrebu.

Zlatna bula. Hrvatsko-ugarskog kralja Bele IV. izdao je 16. studenoga 1242. **Zlatnu bulu** kojom je zagrebački Gradec dobio status slobodnog kraljevskog grada.

Zločin Srba na Ovčari, 20. studenoga 1991. godine. JNA je u dogovoru sa srpskom pobunjeničkom vlasti (Goran Hadžić i ostali) odvodi ranjenike i druge osobe iz vukovarske bolnice u vojarnu JNA, a nakon toga na farmu Ovčara (tamo su doveženi oko 14 sati). Konvoj je organizirala i „osiguravala“ JNA cijelo vrijeme od odvođenja iz bolnice do smaknuća zatočenika. Ubijeno je 266 osoba, posmrtni ostatci 200 osoba nađeni su, a za 66 osoba se ne zna gdje su posmrtni ostatci.

Zločinački plan Z-4 dovršen je 28. prosinca 1994. godine. Plan Z-4 naziv je za *Nacrt sporazuma o Krajini, Slavoniji, Južnoj Baranji i Zapadnom Srijemu*, kojeg su izradili veleposlanici zemalja Kontaktne skupine: SAD-a, Rusije, EZ-a i UN-a (koje su se sastajale u Zagrebu u ruskom veleposlanstvu od 22. ožujka 1994., stoga eng. Zagreb *Four talks – Z-4*) koji je predstavljen krajem siječnja 1995. godine.

Zoološki vrt u Zagrebu osnovan je 27. lipnja 1925. godine. Ideju o osnivanju zoološkog vrta u Zagrebu promovirali su već 1905. godine banski savjetnik dr. Ivo Malin, prof. dr. August Langhoffer i dr. Ervin Rössler. Zoološki vrt grada Zagreba osnovao je Mijo pl. Filipović 27. lipnja 1925. i najstariji je zoološki vrt u jugoistočnoj Europi.

Zrakoplovi JNA raketirali Banske dvore u Zagrebu, 7. listopada 1991. godine. Dva zrakoplova JNA MiG-29, koja su poletjela iz Bihaća, raketama su gađala Banske dvore u Zagrebu, službeno sjedište Vlade Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata, sedmog listopada 1991. godine

Zrakoplovna luka Zagrebu počela je s radom. „Zrakoplovna luka Zagreb“ započinje je s radom 20. travnja 1962. godine. Betonska uzletno-sletna staza bila je dugačka 2.500 m, a putnički terminal imao je 1.000 m². Platforma je mogla primiti pet manjih zrakoplova. U godini osnutka preko Zrakoplovne luke Zagreb prošao je 78.041 putnik, 633 tone tereta.

Zrakoplovna nesreća iznad Vrbovca, 10. rujna 1976. U sudaru zrakoplova iznad Vrbovca poginulo je 176 osoba.

Zrin – Zrinski, 1347. godine. Grgur II. Šubić dobio je grad Zrin pa je njegova bibrirska loza uzela naziv Zrinski.

Zrinski Nikola VII. poginuo je 18. studenoga 1664. godine. Bio je stariji brat poznatog Petra Zrinskog, sudionika Zrinsko-Frankopanske urote.

Žigmund Luksemburški okrunjen za hrvatsko-ugarskog kralja, 31. ožujka 1387. godine.

Županijski dom. Županijski dom Hrvatskog sabora ukinut je 28. ožujka 2001. godine. Za tu je promjenu bilo potrebno preinačiti Ustav Republike Hrvatske, što je doista učinjeno dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika u Zastupničkom domu.

Napomena: Popis događaja bit će dopunjen novim događajima važnim za Hrvatsku.